

dövas

Sveriges Dövas Riksförbund

nr 8- 2008

TIDNING

p p
p

God Jul
& Gott Nytt År!

**Tidskrift för
SVERIGES DÖVAS
RIKSFÖRBUND
Grundad 1890**

Utgivning 2009

Nr	Manusstopp	Utgivning
1	fre 30 jan	to 26 feb
2	fre 6 mars	to 2 april
3	fre 17 april	to 14 maj
4	fre 22 maj	to 18 juni
5	fre 7 aug	to 3 sept
6	fre 11 sept	to 8 okt
7	fre 16 okt	to 12 nov
8	fre 20 nov	to 17 dec

**Prenumeration
och adressändring**

medlem@sdrf.se
Agneta Skagerstrand, SDR
Box 300, 793 27 Leksand
texttelefon 0247-641 49
fax 0247-151 03
Prenumerationspris 300 kr/år

REDAKTION

Adress

Dövas Tidning, SDR
Förmansv. 2, plan 6
117 43 Stockholm
dovas.tidning@sdrf.se

**Chefredaktör
och ansvarig utgivare**

Birgitta Leufstadius
birgitta.leufstadius@sdrf.se
taltelefon/SMS: 070-342 60 68
fax: 08-649 90 46

Reporter

Tomas Lagergren, Örebro
tomas.lagergren@sdrf.se
3G-mobil 0735 130199

Frilansreportrar

Lennart Tjärnström
lennart.tjarnstrom@sdrf.se
texttelefon: 08-649 71 03
3G-mobil 0735 009769

Niclas Martinsson
niclas.martinsson@sdrf.se
3G-mobil 0738 333060

Layout

Åsa Möller
Göteborgs Journalisthus
asa.moller@sdrf.se
taltelefon: 031-24 24 72
Plantagegatan 3 A
413 05 Göteborg

Annonser

Bokas och lämnas till
Björn Holmberg
Box 70, 548 22 Hova
telefon 0506-351 26
fax 0506-301 67
sdrannons@sdrf.se
Förenings- och internannonser
bokas och lämnas till redaktionen

Upplaga: 5800 ex
Tryck: Hedemora Tryck
ISSN 1402-1978

sid 8

sid 12

sid 6

sid 24

sid 14

sid 16

Innehåll

OMSLAG: GLIMTAR FRÅN ÅRET SOM GICK
(COLLAGE: ÅSA MÖLLER BILDER: DT:s FOTOGRAFER m.fl.)

4 Specialskola i förändring

6 Kunskap saknas om döva barns tidiga lärande

7 Nio eller tio år i dövskolan?

9 Historiskt möte i Örebro

11 Dystert läge på arbetsmarknaden

12 PORTRÄTTET: Prisat "underbarn" med läslust

14 Ung veteran med sikte på framtiden

16 EN DAG MED Lasse, döv lokalpolitiker

18 Nyårslöfte från SDR:s intressepolitiker: Vi ger inte upp!

19 På julens önskelista: Tolk i TV-rutan

20 Jultävling: Tipselvan

21 Julkryss

22 FÖRBUND & FÖRENING: Döva i Marocko saknar det mesta

23 Möte med Sri Lankas maktelit

24 Kristinaskolan dubbel-jubilerade

25 Bridge-skola på teckenspråk lockade många

28 UNG: Finns vi kvar om 10 år?

Vi hedrar Wally genom att fortsätta kämpa

I skrivande stund är jag nyss kommen hem från Laos efter att ha varit med på en uppföljningsresa. Två föreningar, Medelpads Dövförening och Norrbottens Dövas Teckenspråksförening, är med i det här biståndsprojektet sedan 10 år, tillsammans med HRF* och Shia*.

De två föreningarna stöder två olika projekt, det ena är Lao Disabled People's Association, LDPA, och det andra är Nationella Rehabiliteringscentrat, NRC, där döva går i skolan.

Tyvärr fick vi avsluta projektet för NRC, eftersom det tillhör staten, och det stämmer inte med Shias regler. Vad gäller LDPA blir det utfasning nästa år. Vi vet i dag inte hur det blir i fortsättningen med projekten i Laos.

Orsaken är att regeringen har bantat biståndsverksamheten och valt bort bl.a. Laos, vilket är olyckligt – de behöver vårt stöd. Vi får veta mer om det här i december, eftersom SDR, HRF, FSDB* och DHB* har ansökt gemensamt om en projektering/förstudie i Laos. Vi hoppas att projektet sedan kommer att genomföras. Jag ska berätta mer om Laos i nästa nummer av Dövas Tidning.

Väldigt roligt att Dövas Tidning har utvecklats och blivit en bra tidning med många intressanta reportage. Det är oerhört viktigt att fånga både unga och äldre läsare.

Upprörd och ledsen blev jag däremot när jag läste Länsstidningen Östersund. Ska det vara så här i dag? År 2008?

Wally Lindberg, välkänd eldsjäl inom SDR, låg döende på sjukhuset och kunde inte få utlopp för sin ångest, eftersom det inte alltid fanns tolk tillgänglig när hon behövde det. Istället ville man truga på henne lugnande medicin.

Detta orkade Wally gå ut i media och berätta om. In i det sista kämpade hon för dövas sak. Nu hedrar vi hennes minne genom att fortsätta kampen. (Mer om Wally på annan plats i tidningen)

Det här visar hur viktigt det är att sjukvårdspersonalen får kunskap om dövas behov och rättigheter.

Personalen kan oftast inte teckenspråk, och då blir

döva på sjukhus utan kommunikationen, eftersom det inte alltid finns tolkar tillgängliga. Även när det behövs akuta tolkar brukar det ta tid, det vet jag av erfarenhet, liksom många andra döva.

Visst får man bra behandling av läkare och sjuksköterskor. De är skickliga och har utbildning. Men när det gäller kommunikationen, då är det stopp, även om de försöker göra sitt bästa.

Det är svårt att vara sjuk och döv och inte bli bra bemött. Vi efterlyser full tillgänglighet – att bli bra bemötta till 100 procent. Det är vår rätt!

Man kan bara konstatera att pengar styr våra liv. Regeringen har sin budget. Men vi ska inte acceptera det, utan jobba och påverka myndigheterna, främst regeringen, för full tolktillgänglighet, fler tolkar och bättre kvalitet på tolkutbildningarna.

Mats Jonsson citerade i förra numret Olof Palme: "Politik är att vilja". Det är sant att politik är att slåss för något man tror på och vill förverkliga. Det är inte alltid så lätt, men det SKA gå, med hjälp av effektivt påverkansarbete. Jag vill inte se fler fall som Wally!

Jag tänker också på Rut som bodde isolerad på ett äldreboende i Skåne – då blev vi också upprörda. Tyvärr är det alltid så att vi vaknar först när något har hänt.

Jag är medveten om att det kommer att hända igen, men vi kan förbereda oss genom att upprätta en handlingsplan och jobba förebyggande, så att det blir bättre tillgänglighet för döva, bl. a. på sjukhus och äldreboenden.

Nu närmar sig julen. Det är så vackert med julgran, levande ljus, julmat och gemenskap med familjen.

Men vi ska inte glömma alla som är ensamma. Underbart att Västanviks folkhögskola anordnar en annorlunda jul på Västanvik, så att det finns möjlighet att fira jul och ha trevligt tillsammans med andra i en teckenspråkig miljö.

Jag önskar er alla en riktigt God Jul och Gott Nytt År!

YVONNE MODIG, VICE ORDFÖRANDE, SDR

*HRF – Hörselskadades Riksförbund

*Shia – Svenska Handikapporganisationers Internationella Biståndsförening

*FSDB – Föreningen Sveriges Dövblinda

*DHB – Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn

SDR hemsida: www.sdrf.se
Information: info@sdrf.se

SDR Stockholm
Adress:
SDR, Förmansvägen 2, plan 6
117 43 Stockholm
Tel. vxl: 08 442 14 61
Texttel. vxl: 08 442 14 60
Fax: 08 442 14 99

SDR Leksand
Adress:
SDR, Box 300
793 27 Leksand
Tel. vxl: 0247-641 00
Texttel. vxl: 0247-641 01
Fax: 0247-151 03

Förbundsordförande
Lars-Åke Wikström
law@sdrf.se
Texttel. 08 442 14 63
3G-mobil 0735 033349

Informationschef
Helena Fremnell Ståhl
hfs@sdrf.se
Tel. 0247 64147
Tel. (tal/SMS) 070 215 46 33

Generalsekreterare
Tord Lind
tord.lind@sdrf.se
Texttelefon 08-4421480
Mobil/SMS 0738 371794

Material till Slingan
slingan@sdrf.se
Telefax 0247-151 03

Bli stödmedlem
medlem@sdrf.se

Försäljningsavdelning
shop@sdrf.se
Taltelefon 0247-140 65
Texttelefon 0247-100 24
Fax 0247-141 35

Sveriges Dövas Pensionärsförbund
karl-erik.karlsson@sdrf.se
Texttelefon 08-89 44 23

Sveriges Dövas Ungdomsförbund
Texttelefon 08-442 14 96
Fax 08-442 14 97
sdu@sdrf.se

Västanviks Folkhögskola
Box 300, 793 27 Leksand
Texttelefon 0247-641 01
Taltelefon 0247-641 00
Fax 0247-101 65
www.sdrf.se/vv

SDR plusgiro: 90 00 24-1

Bengt Danielsson.

Specialskola i förändring

Bengt Danielsson, tidigare rektor på Kristinaskolan i Härnösand, har anställts som samordnare för alla specialskolor inom den nya Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM.
– Jag känner att jag kan och behöver göra en insats här, men jag lämnar Kristinaskolan med viss vanda, säger han.

SKOLA

I nya SPSM ingår de tidigare myndigheterna SPM (f.d. Specialskolemyndigheten), SIT* (f.d. Specialpedagogiska institutet) och Sisus* (f.d. Statens institut för särskilt utbildningsstöd).

Förutom de fem regionala specialskolorna/dövskolorna har Bengt Danielsson även ansvar för tre nationella skolor, Åsbackaskolan* i Gnesta, Ekeskolan* i Örebro och Hällsboskolan* i Sigtuna.

Det var med mycket blandande känslor Bengt lämnade Kristinaskolan i Härnösand, där han arbetat i 34 år – som lärare från 1974, som studierektor från 1989 och som rektor från 1999.

– Arbetet med eleverna och personalen på Kristinaskolan har stått mig nära. Jag minns med stor värme alla elever som passerat Kristinaskolan genom åren och har många fina minnen. Det fina med att jag har min arbetsplats i Härnösand är att jag enkelt kan besöka Kristinaskolan och träffa eleverna för att få nödvändig styrka och energi i mitt nuvarande arbete, säger Bengt Danielsson till Dövas Tidning.

* Åsbackaskolan tar emot döva med utvecklingsstörning

* Ekeskolan tar emot synskadade med ytterligare funktionshinder

* Hällsboskolan tar emot elever med grav språkstörning

• Du verkar ha trivts förträffligt på Kristinaskolan?

– Ja, Kristinaskolan betyder så mycket för mig. Till någon som försökte påverka mig att ta det nya jobbet sade jag att "jag vet inte hur jag ska göra... Jag ÄR ju Kristinaskolan...".

• Ändå tog du den nya tjänsten?

– Jag känner att jag kan och behöver göra en insats för hörsel- och dövundervisningen. Det bidrog säkert också till mitt val att jag under våren varit t.f. generaldirektör för gamla SPM.

Det nya för Bengt är i princip bara Ekeskolans och Hällsboskolans elevgrupper, och deras problematik ska han nu sätta sig in i. Bengt och hans medarbetare har ansvar för verksamhetssamordningen, och ska bl.a. tillhandahålla råd, stöd och information för alla som nu ska arbeta ihop i den nya Specialpedagogiska skolmyndigheten.

– Min arbetsplats kommer att vara på kontoret i Härnösand, vilket också bidrog till mitt beslut, men jag kommer ofta att vara ute på resor – bl.a. verksamhetsbesök och möten med olika arbetsgrupper inom myndigheten och på skolorna.

Nya utmaningar

Bengt ser att elevgruppen på specialskolorna för döva och hörselskadade har förändrats mycket på kort tid. Det blir en utmaning att möta behoven hos de nya elevgrupperna.

– Många elever som nu kommer till specialskolan har svenska som sitt språk eftersom döva barn nu CI-opereras tidigt. Alla specialskolor behöver därför utveckla sin hörseltekniska och akustiska miljö.

– Jag menar vidare att tvåspråkighet, dvs. svenska och teckenspråk, är en tillgång för alla döva och hörselskadade i ett livsperspektiv. Specialskolan ska bli ett tydligt alternativ för alla elever som behöver utveckla både teckenspråk och svenska, oberoende av vilket språk som är deras första och andra språk, säger Bengt Danielsson.

• Några andra förändringar i specialskolan?

– Det finns nu en tendens att många föräldrar väljer skola på hemorten för sitt barn, men samtidigt vill de att deras barn ska kunna komma till specialskolan under ett antal veckor under skolåret, som komplement till skolgången på hemorten. Detta för att täcka de behov barnen har, som de inte kan få tillgodosedda i skolan på hemorten.

• De blir då deltidselever?

– Ja, SPSM behöver utveckla ett sätt att stödja dessa elever, både när de är på specialskolan och när de är på grundskolan på hemorten. Vi hoppas på en utveckling där specialskolorna även kan fungera som resurscenter, med ett ansvar för alla döva och hörselskadade elever i sina respektive regioner, som efter myndighetsförändringen är desamma som specialskolornas upptagningsområden, säger Bengt Danielsson avslutningsvis.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

"De olika verksamheterna berikar varandra"

Greger Bååth.

SKOLA

Greger Bååth, tidigare generaldirektör för Specialskolemyndigheten, fick även förtroende att bli generaldirektör för den nya Specialpedagogiska skolmyndigheten, SPSM*. Den bildades i juli 2008, omfattar 1.200 anställda och har nu börjat jobba.

- Hur känns det att vara chef för den nya, större myndigheten?

– Både spännande och utmanande. Jag har stor respekt för det kunnande och den erfarenhet som finns inom myndigheten, och tycker det är viktigt att vi kan utveckla ett arbetssätt som gör att allas kompetens tillvaratas och kommer våra målgrupper tillgodo.

- Hur har övergången mellan de två myndigheterna fungerat?

– Övergången har i stort sett fungerat mycket bra. Vi är igång redan nu och fullt bemannade och sjö-satta vid årsskiftet. Vi har betonat kontinuiteten, så de som samarbetar med oss har förhoppningsvis inte upplevt något glapp. Med tanke på att myndigheten har bildats på så kort tid har vi kommit igång på ett mycket bra sätt. Vi har bl.a. tillsatt en särskild arbetsgrupp som arbetar med att presentera förslag på hur vi kan väva ihop de olika verksamheter som nu ingår i vår nya myndighet.

- Vad är aktuellt just nu?

– När det gäller det inre arbetet i myndigheten så är en aktuell fråga arbetet med att få vår nya organisation att fungera som vi tänkt oss. Vi jobbar också med vår blivande verksamhetsplan och budget för 2009. När det gäller våra kärnverksamheter så rullar det arbetet på i stort som tidigare. Viktigt för oss är nu att tydliggöra vad den nya myndigheten har för

uppgifter, vilka verksamheter och vilken kompetens vi har att erbjuda, och se till att vår verksamhet håller så hög kvalitet att den blir efterfrågad. I gamla SPM var alla frågor fokuserade på specialskolan. Nu är det annorlunda.

Särskild samordnare

- Finns risk att dövas frågor drunknar i en stor myndighet?

– Nej, det hoppas och tror jag inte. Vi har bland annat en särskild ansvarig för samordning av skolfrågorna, Bengt Danielsson, som ska samordna arbetet mellan skolorna och även vara en del av samordningen mellan skolor och övriga verksamhetsgrenar inom myndigheten. Däremot tror jag att specialskolan kan berika övriga delar av vår verksamhet med den kompetens och erfarenhet som finns inom skolorna, samtidigt som jag är övertygad om att specialskolan kan få stimulerande idéer och kunskaper från våra andra verksamhetsgrenar. Dessutom har vi ett särskilt nationellt skolråd (sammansatt av representanter från olika berörda brukarorganisationer, som SDR*, SDU*, HRF*, UH* med flera) som ska fokusera på våra skolfrågor.

- Något mer du vill säga?

– Det skulle i så fall vara en uppmaning till de läsare som är intresserade av det vi arbetar med: Besök gärna vår hemsida www.spsm.se – där finns mer information om specialskolorna och vår övriga verksamhet.

LENNART TJÄRNSTRÖM

*SDR – Sveriges Dövas Riksförbund

*SDU – Sveriges Dövas Ungdomsförbund

*HRF – Hörselskadades riksförbund

*UH – Unga Hörselskadade

* I nya SPSM ingår även f.d. Specialpedagogiska institutet och f.d. Statens institut för särskilt utbildningsstöd.

Ny nordisk språkkonvention

■ Nordiska ministerrådet har presenterat ett utkast till ny nordisk språkkonvention, som föreslås ersätta den gamla konventionen från 1987. Syftet är att alla invånare i de nordiska länderna (Danmark, Finland, Island, Norge och Sverige) ska kunna använda sitt språk i övriga nordiska länder vid myndighetskontakter etc. En viktig förändring är att rätten att använda eget språk i annat nordiskt land inte längre är knutet till medborgarskap. I förslaget finns en bestämmelse om att konventionen även ska gälla grönländska, färöiska och samiska i mån av möjlighet. Samma vaga formulering – "i mån av möjlighet" – gäller även för teckenspråken.

Döva i Sydafrika ställer krav

■ Sydafrika är en multikulturell nation med 11 officiellt erkända språk. Nu kräver dövorganisationer i landet, i en skrivelse till premiärministern, att teckenspråket ska bli det 12:e officiella språket i Sydafrika. I landet finns ca 200.000 döva.

Dövblind fick rätt till stöd

■ En man med dövblindhet och en grav hjärnskada nekades stöd av region Skåne. Men beslutet överklagades och mannen fick rätt.

Den 38-årige mannen hade ansökt om stöd enligt LSS (lagen om särskilt stöd för vissa funktionshindrade). Eftersom han är flerfunktionshindrad ställer det särskilda krav på den personal som ska ta hand om honom på gruppbostaden.

De pengar han ansökte om skulle bl.a. gå till att utbilda personalen så att de kan kommunicera med honom. Men region Skåne sa nej med motiveringen att 38-åringen borde omfattas av Hälso- och sjukvårdslagen.

Länsrätten gjorde en annan bedömning. Den påpekar att det främsta syftet med ansökan är att underlätta det dagliga livet för 38-åringen. Därför ska han ha rätt till stöd enligt LSS.

(Källa: Sydsvenskan)

Studie om döva barns tidiga lärande

Carin Roos, universitetslektor vid Specialpedagogiska institutionen, Stockholms universitet, inleder ett forskningsprojekt på tre år där syftet är att följa den tidiga kommunikativa och sociala interaktionen* hos döva barn i samspel med sina föräldrar.

– Barnen studeras under de två första levnadsåren. Studien handlar också om barnens lärande och hur de visar vad de vill, säger Carin Roos. Projektet kommer att genomföras i samarbete med Kerstin W. Falkman vid psykologiska institutionen, Göteborgs universitet.

Grundläggande för att meningsfull kommunikation ska kunna komma igång är att barnet förstår att "jag själv och andra har tankar och känslor, som styr vad man gör och hur man är".

– Tidigare forskning visar en försenad utveckling av den förmågan i gruppen döva barn som har hörande föräldrar, säger Carin Roos.

En möjlig förklaring till det tror hon kan vara en brist i den tidiga kommunikationen. Döva barn till döva föräldrar har en naturlig och tidig teckenspråkig kommunikation med sina föräldrar.

I de program som den pedagogiska hörselvården erbjuder familjer som just fått veta att deras barn har en hörselnedsättning, försöker man att tillämpa de forskningsresultat som finns. Men när det gäller den tidigaste interaktionens betydelse för dessa barn finns det ytterst lite forskning.

Carin Roos menar att den nya studien kan få stor betydelse för utformningen av dessa program, särskilt som barnen numera upptäcks mycket tidigt, i samband med hörselscreening redan under de första levnadsveckorna. Hörselscreening är sedan 2007 fullt utbyggd i alla landsting.

Men Sverige har ännu ingen utbyggd beredskap för mycket tidigt pedagogiskt stöd. Insatserna för dessa familjer är oftast medicinsk och teknisk support, vilket Carin Roos tycker är otillräckligt.

Är du döv förälder och har ett dövt barn som är under ett år gammal? Hör då av dig till Carin Roos. Hon vill gärna att ni blir med i projektet.

– Hittills har fyra familjer anmält sig, men vi vill gärna få kontakt med alla döva små bebisar med döva föräldrar, säger Carin Roos.

Carin Roos tränar tecknet för "solen strålar".
FOTO: JENNY PERSSON

SKOLA

**Interaktion – samspel*

LENNART TJÄRNSTRÖM

ANNONS

MEDDELANDE

14-16 oktober 2009 PARTICIPATION FOR ALL – Opportunities & Supporting Technology

En konferens som handlar om delaktighet för alla - möjligheter och stödjande teknik.

Konferensen hålls i Örebro och fokusområden är undervisning, tolkning och andra frågor som rör barn, ungdomar och vuxna med dövhet, hörselskada och språkstörning. Konferensen är öppen för yrkesverksamma inom området, föräldrar och andra intresserade.

För mer information och Call for Papers gå till: www.partforall.se

Många mötte upp till debatten på Dövas Hus.

Robert Edlund, rektor på Manillaskolan.

SKOLA

Välbesökt debatt om dövas skolgång

Nio eller tio år i dövskolan?

Sedan lång tid tillbaka pluggar döva elever tio år i grundskolan/dövskolan och fyra år i riksgymnasiet för döva, RGD i Örebro. Är döva och hörselskadade elever nu mogna för en nioårig grundskola och en treårig gymnasieskola, som andra?

Elsa Brunemalms och Romel Belchers dokumentärfilm *Skolsystem för döva, audism? inledde i oktober en välbesökt debattkväll om dövas skolgång på Dövas Hus i Stockholm.**

Filmen har skapats som projektarbete vid Risbergsskolan i Örebro och huvudbudskapet var: Varför ska döva gå ett år i extra i grundskolan och ett år extra i gymnasiet?

I filmen intervjuas elever, lärare, skolledning och organisationer om huruvida döva behöver de extra åren. Åsikterna i filmen varierar. En del undrar om det är diskriminering, och vem som egentligen har bestämt att döva elever ska ha de extra åren.

Även på Dövas Hus blev debatten livlig. Det visade sig att i vanliga 9-åriga grundskolan har eleverna 1.490 timmar svenska per läsår, medan eleverna i specialskolan (dövskolan) endast har 1.360 timmar. När det gäller elevernas val har dövskolan 520 timmar per läsår, medan den vanliga grundskolan har 382 timmar. Döva har också per läsår 710 timmar teckenspråk på schemat.

– Det behövs fler timmar i svenska, och mindre antal timmar i praktiska ämnen i specialskolan, sade Robert Edlund, rektor på Manillaskolan i Stockholm, och påpekade att skolan lämnat ett förslag till utbildningsdepartementet om detta.

Jörgen Hansén från DHB* tog upp några tabeller om hur många procent av eleverna i grundskolan som klarar att uppfylla målen:

I vanliga grundskolan klarar 90 procent målet. Bland hörselskadade som pluggar integrerade i vanlig skola 78 procent, och i hörselklass 65 procent.

Av eleverna i specialskolan/dövskolan klarar 38 procent målet. Men här får man vara försiktig med statistiken. Att specialskolans elever hamnar så lågt, beror till stor del på att den också tar emot elever med flerfunktionshinder.

Mer teckenspråk behövs

Idag får specialskolans elever mycket kunskap direkt på teckenspråk, men det behövs större insatser utanför skolan som kan påverka utvecklingen.

– Det skulle bland annat behövas mer läromedel på teckenspråk, samt mer information och större teckenspråkigt utbud på alla områden utanför skolan, ansåg Åsa Helmersson, studierektor på Manillaskolan.

Det efterlystes även en mer flexibel tvåspråkig inlärning i teckenspråk och svenska som första eller andra språk för döva, hörselskadade och elever med CI*.

Något svar på om elever i specialskolan kan klara en vanlig nioårig grundskola fick man inte under debatten, men Åsa Helmersson sade:

– I klasserna 1–4 i specialskolan kan man uppmärksamma om vissa elever har möjlighet att hoppa över ett läsår. När eleverna sedan kommit upp till högstadiet blir det svårare att byta klass.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

*Audism – olika definitioner förekommer, som "hörandets överlägsenhet gentemot dövheten", eller "dövas känsla av att bli betraktade som underlägsna i ett samhälle baserat på hörandes normer".

*DHB – Riksförbundet för döva, hörselskadade och språkstörda barn

*CI - cochlea implantat

Barndeckarförfattaren Laura Trenter.

Barndeckardrottning besökte Birgittaskolan

Laura Trenter är en populär deckarförfattare – för barn. Hon besökte Birgittaskolan i Örebro, hon berättade om sitt författarskap och eleverna fick ställa frågor till henne. DT fick en kort pratstund.

– Jag har skrivit för mina egna barn, kan man säga, berättar Laura Trenter och fortsätter:

– När de började skolan tyckte jag att det inte fanns många tillräckligt spännande böcker för barn. Så jag försökte skriva något som jag ville läsa högt för dem. Sen såg jag att de gillade det, och på den vägen är det. Och sedan har mitt skrivande följt med dem

upp i åldrarna. Nu är ju Kalle och Krille 19 och 17 år, så nu håller jag på med en vuxenbok (titel inte klar än).

Valet av genren deckare är ingen slump – Laura växte upp med två deckarförfattare till föräldrar, Stieg och Ulla Trenter. Familjen Trenter har tillsammans producerat cirka 100 deckare! Laura sammanfattar uppväxten såhär:

- Jag är uppväxt med mord, helt enkelt.
- Oj, din fantasi måste vara rätt mörk..?
- Nattsvart! avslutar Laura Trenter med ett leende.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

ANNONS

Carlborgsons donationsstiftelse

Du som är född inom Dalarnas län samt har genomgått dövskola/specialskola för döva/hörselskadade är behörig att ansöka om bidrag från Carlborgsons donationsstiftelse

Medel kan sökas till t ex bildande av eget hem, bosättning samt till inköp av redskap, inventarier och material för bedrivande av yrke eller annan sysselsättning. Medel kan även sökas till yrkesutbildning.

Sista ansökningsdag är 31/1 2009
Ansökningen insändes till
Landstinget Dalarna
Carlborgsons stiftelse
Box 712, 791 29 Falun.

Ansökningsblankett och information finns på
www.ltdalarna.se
(flik Övrigt; Stiftelser), eller kontakta
Landstinget Dalarna tel. 023-49 01 05
sven-erik.olsson@ltdalarn.se

Fr.v. Britt-Marie Sundström, Ronny Da Silva, Addiswa Stenström och Lasse S. Lorentzon.

Lasse S. Lorentzon i socialdemokratiska högkvarterets lokaler.

För första gången någonsin:

En teckenspråkig politisk förening

Vid ett möte den 24 november i år bildades en förening för teckenspråkiga socialdemokrater. Det är första gången någonsin som ett politiskt parti i Sverige bildar en teckenspråkig förening.

Det historiska mötet ägde rum i Örebro socialdemokratiska högkvarter, beläget vid Stortorget. Ett tiotal personer deltog.

De vill politiskt driva frågor som berör oss teckenspråkiga i vårt vardagsliv. Till ordförande i den historiska föreningen valdes Lasse S. Lorentzon (som DT även uppmärksammar på annan plats i detta nummer) och de övriga i styrelsen är Hans Smedberg, Addiswa Stenström, Britt-Marie Sundström och Ronny De Silva.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

Varför händer ingenting?

Riksdagen ratificerade* den 13 november FN-konventionen för mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning. Handikappförbunden (HSO) säger i ett uttalande att en viktig milstolpe därmed har nåtts. Samtidigt riktar HSO stark kritik mot regeringen, som inte föreslår några faktiska åtgärder.

**Ratificera – godkänna*

HSO skriver: "Regeringen har själv konstaterat att det finns mycket kvar att göra enligt de krav som konventionen innebär. Trots det har regeringen inte föreslagit några åtgärder med anledning av ratificeringen.

Enligt Handikappförbunden krävs ett antal åtgärder i samband med ratificeringen. Vi anser bland annat att regeringen måste föreslå en genomförandeplan för hur konventionen skall förverkligas. Genomförandeplanen borde träda i kraft så snart som möjligt och innehålla mätbara mål, en tidsplan samt riktlinjer för finansiering och ansvar.

Vi känner stor oro för att de brister som regeringen konstaterat i propositionen skjuts på framtiden. I värsta fall blir de återigen synliga i utvärderingen av den nationella handlingsplanen *Från patient till medborgare*, vars mål är att skapa ett tillgängligt Sverige 2010. Först någon gång år 2011-2012 lär den bli utvärderad.

Maria Lundqvist-Brömster (fp).

Handikappförbunden önskar att det goda samarbetet mellan handikapprörelsen och departementet som uppstod under arbetet med promemorian om ratificering, kunde fortsätta. Vi vill tillsammans med regeringskansliet hitta konstruktiva lösningar för att undanröja de brister i samhället som finns för personer med funktionsnedsättningar."

"Hårt arbete krävs"

Även riksdagsledamot Maria Lundqvist-Brömster (fp) betonade i den riksdagsdebatt, som föregick beslutet om FN-konventionen, att mycket återstår att göra:

– Att Sveriges riksdag vill ha en anslutning till FN:s internationella konvention om mänskliga rättigheter för personer med funktionsnedsättning är mycket positivt. Men det krävs i praktiken fortsatt hårt arbete för att avskaffa diskriminering och ge personer med funktionsnedsättningar tillträde till alla sektorer i samhället.

– Handikapprörelsen har tålmodigt väntat på att samhället också ska vara till för dem – att en person med funktionsnedsättning också ska kunna utnyttja varor och tjänster på samma villkor som alla andra. Man har väntat på att slippa bli diskriminerade på arbetsmarknaden, i sjukvården och inom skolan, sade Maria Lundqvist-Brömster.

Samsyn på CI i Norge?

■ Även i Norge har frågorna kring CI (cochlea implantat) och/eller teckenspråk diskuterats intensivt. Vid en debatt med 200 intresserade deltagare i Ål kulturhus den 24 oktober sade företrädare för Rikshospitalet att de inte är emot att barn med CI också får lära sig teckenspråk.

De båda motpolerna i debatten börjar därmed närma sig varandra: Norges dövförbund säger i en kommentar att Rikshospitalet är bra på de medicinska aspekterna när det gäller CI, och att förbundet gärna vill arbeta för att hospitalet får bättre resurser, om läkarvetenskapen vill beakta även den pedagogiska och sociala helheten för barn som får CI.

Friskolor avvisar elever med funktionshinder

■ Flera friskolor säger nej till att ta emot elever med funktionshinder. När UR:s program Barnministeriet och TV-programmet Skolfront ringde runt till 80 friskolor sade var tionde skola blankt nej till elever med funktionshinder. Detta trots att de först sagt att det fanns plats, och trots att skollagen säger att den svenska skolan ska vara öppen för alla.

Nu kan du åter söka
till de statliga specialskolorna

Ekeskolan och Hällsboskolan

Ekeskolan är för elever med synskada och ytterligare funktionsnedsättning medan Hällsboskolan är för elever med grav språkstörning.

Det är också dags att söka till Åsbackaskolan för döva och elever med hörselskada och utvecklingsstörning, samt till myndighetens regionala specialskolor för döva och elever med hörselskada: Manillaskolan i Stockholm, Kristinaskolan i Härnösand, Birgittaskolan i Örebro, Vänerskolan i Vänersborg och Östervångsskolan i Lund.

Kontakta oss för mer information om val av grundskola på tel 010-473 50 00 eller via www.spsm.se

Specialpedagogiska
skolmyndigheten

www.spsm.se

Konsten att planera en stöt.

SCA PACKAGING CELLPLAST AB

Jönköpingsvägen 51-53, Box 504, 331 25 Värnamo. Tel 0370-420 00. Fax 0370-498 31

Vi måste hjälpa dem, de flesta vill ju jobba

– Vi måste ställa högre krav på rätten att få teckenspråkstolk på arbetsplatsen. Vi lever i ett kunskapssamhälle där kommunikation är viktig! sade SDR:s förbundsordförande Lars-Åke Wikström när han den 6 november öppnade SDR:s och DHB:s arbetsmarknadskonferens i Stockholm.

Lars-Åke Wikström, ordförande, SDR.

I Sverige har vi rätt till 20 timmar i månaden, medan döva i Danmark kan få tolk upp till 20 timmar i veckan.

– Det finns fortfarande mycket okunskap när det gäller dövas rätt till tolk, sade Lars-Åke Wikström. Regeringens mål är "arbete åt alla", men det finns många unga teckenspråkiga som inte lyckas komma in på arbetsmarknaden. Det är oroande att många så tidigt blir bidragsberoende och långtidssjukskrivna.

25 deltagare fanns på plats, bl.a. Försäkringskassan, utbildare och företagare. Dövkonsulenter på AF* var inbjudna, men saknades. Det gjorde att många frågor tyvärr inte kunde belysas.

Det finns unga döva och hörselskadade som har motivation att plugga och utveckla sig. Det finns också en grupp som lever på bidrag. Många av dessa har inte fullständiga gymnasiebetyg.

– Vi måste hjälpa dem, för de flesta vill ha ett arbete, sade Ragnar Veer, ombudsman och ansvarig för arbetsmarknadsfrågor inom SDR.

Aktivitetsersättning kan man få om man är mellan 19 och 29 år och har nedsatt arbetsförmåga. På så vis kan de unga få ekonomiskt trygghet efter avslutad gymnasieskola.

– Att få ersättning i alltför många år kan också vara ett hinder för att komma ut på arbetsmarknaden, sade Thomas Larsson, projektledare vid Mo Gård resurscenter.

Döva mellan 30 och 64 år har möjlighet att få sjukersättning. Här har läkarna stor makt, eftersom de avgör vem som ska få sjukersättning.

Myndigheter ska samverka

Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Skolverket och Socialstyrelsen överlämnade i början av året en rapport till arbetsmarknadsdepartementet. Uppdraget avser en gemensam strategi för hur fler personer med funktionshinder ska kunna försörja sig genom eget arbete.

Rapporten tar upp femton strategiska förslag i syfte att utveckla samverkan mellan myndigheterna, stärka svaga länkar i rehabiliteringen och undanröja hinder i regelverken. Avsikten är att underlätta för funktionshindrade att finna, få och behålla ett arbete.

Lars Nilsson-Böös, verksamhetschef för Tecken-

Ragnar Veer, ansvarig för arbetsmarknadsfrågor inom SDR.

språkscenter i Sundsvall, berättade att företaget bildades 1999, efter att han utbildat sig i ekonomi och kooperation på Västernorrlands folkhögskola. Centret har till ändamål att främja medlemmarnas ekonomiska och sociala intressen genom att bedriva arbetskooperativ som säljer tjänster.

– Vi sysselsätter 20 personer på heltid, samt ytterligare 30 vid behov, berättade Lars Nilsson-Böös.

Transport, lokalvård, utbildning samt hemservice är centrets huvudsakliga områden. Man bedriver också teckenspråksundervisning vid gymnasieskolor i Stockholm.

Vill inte lämna hemorten

Iris Hadar har utbildning på flera orter i landet. Eleverna är oftast mellan 21 och 45 år, men det finns också äldre.

AF gör uppföljningar där man kollar hur många av eleverna som får arbete.

– Vid den senaste mätningen före sommaren 2008 hade 95 procent av våra elever fått arbete. Det tycker jag är ett bra resultat, sade Thomas Hellsten, utbildningsansvarig vid Iris Hadar i Uppsala.

Nuvarande utbildningar i Uppsala är en 60 veckors utbildning till behandlingspedagog som avslutas under november 2009. Troligen startas ännu en sådan kurs 2010.

Pågående utbildningar inom Iris Hadar i övrigt är en "grönuteutbildning" (t.ex. golfbaneskötare) i Göteborg som just har startat, omvårdnadsutbildning i Malmö, samt en lärlingsutbildning i Sundsvall. Iris Hadar har också hört att AF diskuterar en logistikutbildning* för döva.

– Vi försöker samordna utbildningarna, men vi har märkt att många inte vill lämna hemmet, sade Thomas Hellsten, och påpekade att distansutbildning har börjat efterfrågas.

Flera representanter från Stiftelsen Mo Gård AB, som arbetar med habilitering och rehabilitering av kommunikationshandikappade, dövblinda och döva med tilläggshandikapp, presenterade sin verksamhet. Stiftelsen är också medlem i den förening som driver Mo Gårds Folkhögskola.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

* AF – Arbetsförmedlingen

* Logistik – kunskapen om att leda och kontrollera materialflöden

PORTRÄTTET

Namn: Staffan Hellström

Ålder: 23

Bor: Haninge

Utbildning: Civilingenjör, teknisk fysik

Det gillar jag: Fysik, att lösa problem, se annorlunda filmer

Det ogillar jag: Att ha tråkigt

Vad ville du bli som liten? Astronaut eller clown

Vad vill du bli nu? Forskare

Vad är din styrka? Att snabbt snappa upp och lära mig nya saker.

Vilken person ser du upp till? Svårt att säga, men kanske Richard Feynman – fysiker, mycket bra pedagog. Min pedagogiska stil är lite inspirerad av hans.

För ambitiöse Staffan är lärandet ett nöje

Så det kan slumpa sig... Först gjorde DT en intervju med ambitiöse Staffan Hellström, f.d. Manilla-elev, civilingenjör i teknisk fysik och doktorand vid KTH, för vår serie PORTRÄTTET. Sedan kom nyheterna slag i slag: Staffan fick ett fint pris för sitt utmärkta examensarbete, Staffan fick årets Schönströmstipendium. – Om jag inte fått teckenspråk i grundskolan skulle jag nog inte ha klarat mig lika bra, säger det 23-åriga underbarnet.

Staffan är tredje generationen Hellström som pluggat på Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, i Stockholm.

– På KTH har min farfar och pappa studerat och i våras tog jag min civilingenjörsexamen där, säger Staffan Hellström, 23, och tidigare elev på Manilla-skolan.

När Staffan sedan var klar med Mobila gymnasiet i Kista hade han två utbildningar att välja på, Datateknik och Teknisk Fysik. Efter en del funderande kom han fram till att det mesta av hans datoranvändning gick åt till fysikrelaterade saker.

– Mitt datorintresse hade också börjat svalna då. Jag tyckte att jag redan kunde det mesta jag behövde inom datorområdet, och då jag hade lätt för att lära mig så jag tog det svårare ämnet Teknisk Fysik. Och jag har nog haft mycket roligare än jag skulle ha haft om jag valt datortekniken! säger Staffan.

Ändå tycker han att datorn tar den mesta tiden i studierna.

– Det är så att jag läser mycket på datorn – nuför-

tiden sker forskning mer på skärmen än på papper, säger han.

Positiv attityd

Han tycker studierna på KTH har fungerat utmärkt. Han har hela tiden på KTH haft teckenspråkstolkare.

- Har det varit svårt att översätta alla tekniska termer till teckenspråk?

– Det har funkat väldigt bra. Genom förarbete, där både jag och tolkarna läser texten innan lektionen och kommer överens om nya tecken kontinuerligt, så har allt flutit på utmärkt.

- Nöjd med lärarna på KTH?

– Tja, det varierade. Några var briljanta forskare, men dåliga pedagoger, men överlag var lärarna bra. I synnerhet var deras attityd mot en döv student alltid positiv och intresserad.

Staffan blev i september doktorand vid KTH. Han kommer att fortsätta med ungefär samma ämne som i sitt examensarbete – optiska egenskaper för material gjorda av små nanostrukturer. Dvs. hur material, som delvis består av andra material i små mängder, kan se ut helt annorlunda än enkla vanliga material. T.ex. lysa starkt, ändra färg, absorbera mer ljus.

– Jag kommer att använda superdatorer för att mer detaljerat simulera sådana material, och sedan, längre fram, även experimentellt framställa sådana material och mäta på dem. ►► ► Forts. på nästa sida

Fick pris för utmärkt examensarbete

Staffan Hellström fick i oktober i samband med Tekniska mässan i Älvsjö motta Swedoptronics* andra pris för utmärkt examensarbete utfört vid Kungliga Tekniska Högskolan, KTH, i Stockholm.

Priskommitténs motivering: Staffan har på ett förtjänstfullt sätt tagit fram ett effektivt simuleringsprogram för så kallade kopplade kvantprickar, som utgör kärnan i en IR-detektor. Om detta har en pedagogiskt skriven rapport med vetenskaplig höjd levererats.

Priset delas ut till särskilt framstående examensarbeten vid universitet eller högskola inom området optronik (kombination av optik och elektronik).

Förstapris, ett stipendium på 10.000 kr, fick Martin Stattin från Chalmers Tekniska Högskola i Göteborg, och

andra priset på 2.000 kr gick till Staffan Hellström. Det var en rörd Staffan som tackade för priset.

– Det här var roligt, och det kommer att sporra mig att arbeta vidare, sade han.

Leif Stensland, ordförande i Swedoptronics, delade ut priset. Han säger till Dövas Tidning:

– Staffan verkar ha stor kunskap och fallenhet för svåra områden, som kvantmekanik och tekniska beräkningar. Han kommer säkert att klara av det påbörjande doktorsarbetet galant.

TEXT OCH FOTO: LENNART TJÄRNSTRÖM

* Swedoptronics, branschförening inom området optronik

Staffan Hellström, stolt pristagare.
FOTO: KRISTER SCHÖNSTRÖM

Schönströmpriset till Staffan – hedersstipendium till Skytte

Stiftelsen P. Schönströms stipendium för år 2008 har tilldelats Staffan Hellström, f.d. Manillalev och doktorand med inriktning på nanopartikelfysik vid Kungliga Tekniska Högskolan i Stockholm. Stipendiet i år består av en prissumma på 25.000 kr samt ett diplom utfört av konstnären Hans Wigert. Priset delades ut i samband med rikskonferensen för teckenspråkiga döva och hörselskadade akademiker i Stockholm den 22 november. Staffan höll också en uppskattad föreläsning om sin forskning under konferensen.

Stiftelsen P. Schönström vill uppmuntra döva till akademiska studier på universitet och högskola. Utdelning av stipendier har skett sedan 1995.

I år delar stiftelsen även ut ett hedersstipendium till journalisten och författaren Göran Skytte.

Motivering: Han har med sin bok "Brev från tystnaden" förtjänstfullt och med stor inlevelse, genom sin döva anfader Carl Julius Dalmer, skildrat dövas bistra villkor från tiden, och därmed även visat ett stycke dövhistoria.

Hedersstipendiet består av en prissumma på 10.000 kr och diplom av konstnären Hans Wigert.

När Dövas Tidning når Göran Skytte på mobiltelefon är han i Rom.

– Jag är mycket hedrad och glad över utmärkelsen, säger han.

Göran Skytte.

LENNART TJÄRNSTRÖM

►► Forts.från föreg. sida

- Har du något drömprojekt i framtiden?
– Jag vill forska kring utveckling av elektrooptiska mätinstrument.

Teckenspråket viktigt

Staffan har lätt för studier. De flesta av hans läroböcker har varit på engelska, och det har vimlat av fackord, men det har inte skapat några problem för Staffan.

De nio åren på Manillaskolan pratar han om med värme. Där upplever han att han fått trygghet och en bra grundutbildning.

– Jag kunde slappna av på lektionerna, då all undervisning var på teckenspråk. Det betydde mycket för mig, som inte var någon duktig läppavläsare.

– Om jag inte hade fått teckenspråk i grundskolan skulle jag nog inte klarat mig lika bra, säger han vidare.

Staffan var ett nyfiket och vetgirigt barn, som hela tiden ville lära sig. Redan i andra klass på Manillaskolan kunde han uttrycka sig skriftligt.

– Jag har haft en kravlös uppväxt, men mina föräldrar uppmuntrade mig hela tiden med böcker, allt efter mina intressen.

Staffans pappa har berättat för Staffan hur nyfiken han var som liten när han satt i pappas famn.

– Såg jag ett rör ville jag att pappa skulle gå vidare och visa mig vart röret ledde, säger Staffan och skrattar.

När Staffan vill koppla av ser han gärna filmer från olika länder.

– Jag är intresserad av den tekniska kvalitén i filmer, na, säger doktoranden.

TEXT OCH BILD: LENNART TJÄRNSTRÖM

Ung veteran med sikte på framtiden

Många ur den äldre generationen säger att det inte finns unga som vill sitta i en styrelse i dövföreningen idag. Helt sant är det inte. Det finns unga aktiva, som Kenneth "Kenny" Åkesson. Han är ett levande exempel på att det ändå finns en återväxt. Kenny är, vid blott 27 års ålder, ordförande i en av Sveriges största dövföreningar – Örebro. Och han är inte grön. Det hela började redan i mellanstadiet.

FÖRENINGS- FOLK

Kenny sitter idag med i fyra styrelser: Dövföreningen i Örebro (DFÖ), Svenska Dövas Bridgeförbund, Örebro Dövas Bridgeförening och så Insamlingsstiftelsen De Dövas Vål. Kenny ler när undertecknad tappar hakan.

Hans karriär i föreningslivet började redan i mellanstadiet. Han blev övertalad av en lärare att prova på elevrådet i ett år. Sedan dess har han fortsatt. Han har suttit i många styrelser, bland annat elevrådet på Risbergska skolan, SDU* och idag DFÖ. Kenny skratrar åt det idag, åt det faktum att lärarna tvingade eleverna att testa elevrådet.

– Det roliga är att idag sitter många av oss som blev "tvingade" fortfarande i styrelser. Mona Riis och min syster Anita Åkesson, till exempel.

Kenny nickar när DT frågar honom om de äldres bekymmer över att "inga unga vill ta över" i föreningslivet.

– En del i Örebro har den synen, men det har blivit bättre sedan jag blev ordförande. I vår styrelse finns det en bra åldersspridning: Från mig som är 27 år och upp till pensionsåldern. Jag upplever det så att fler

yngre når oss idag, så det blir nog bättre sedan.

Mer aktiva medlemmar

Ett av problemen är föreningarna i respektive åldersgrupp – ungdomsklubben och pensionärsföreningen – de anordnar egna aktiviteter och de samarbetar sällan, enligt Kenny.

– DFÖ fungerar som en länk mellan alla sektioner. Vid Lucia eller något annat stort arrangemang som t ex. Visuell Filmgala som vi ordnar, då träffas de, berättar Kenny som vill se dem samarbeta mer över åldersgränserna.

– De har sagt att de vill samarbeta mer. Men det händer inte så mycket, de vänder sig mest till DFÖ.

Och till DFÖs möten kommer oftast de lite äldre:

– Vi har ännu inte riktigt sett den återväxten som vi behöver, säger Kenny.

Kenny är engagerad och svarar snabbt på frågorna. Han berättar för DT att hans största problem som ordförande är att medlemmarna inte engagerar sig och är aktiva.

– Det är också medlemmarna som ska sätta sina idéer och förslag i verket, inte bara vi. Vi har över 400 medlemmar och styrelsen kan inte göra allas jobb. De får hjälpa till lite, tycker Kenny.

– Vi behöver medlemmarnas stöd, vi i styrelsen också, menar Kenny.

Otacksamt arbete

Att serva krävande medlemmar som är vana vid att få allt serverat på silverfat tycker Kenny är fel väg att

*SDU – Sveriges Dövas
Ungdomsförbund

gå. Hjälper pensionsföreningen och ungdomsklubben till – då blir det lättare att driva föreningen. Idag vill inte många hjälpa till i en förening, på grund av att det ofta är ett otacksamt arbete man lägger ned. Man ger mycket och får tillbaka lite. Otack är världens lön, som det brukar heta.

Konstruktiv kritik är viktigt, tycker Kenny. Han tittar ut genom fönstret någon tusendels sekund och säger sedan:

– Det tråkiga är att när vi gör något dåligt så får vi kritik, när vi gör något bra så hör vi ingenting, konstaterar Kenny, som ändå inte låter sig nedslås av detta faktum.

– Anledningen till att jag är aktiv inom föreningslivet är att jag vill vara med och påverka. Bland annat ska tillgängligheten även passa för oss döva, och inte enbart för de andra funktionshindrade, säger Kenny och tänker på hur viktig en dövförening är:

– Det är svårare för en ensam individ att få fram det han/hon vill. "Tillsammans är vi starka", heter det ju, och det tror jag starkt på. Tillsammans kan vi förändra framtiden!

Behov av pengar och lokal

• Hur mår DFÖ idag?

– Ekonomiskt sett, mycket dåligt. Kommunen har inte förstått vilka behov vi har.

• Vad menar du med behov?

– Vi behöver en lokal att bedriva vår verksamhet i. Till det får vi inga pengar. De hänvisar till brukarhuset ute i Mellringe. Eller Krafft Måleris lokaler i stan, som vi kan hyra till dylika aktiviteter. Men vi behöver en fast lokal dagligen. Idag har vi ingen anställd och vi får inga pengar till aktiviteter. DFÖ har också sagt upp den nuvarande lokalen på Karlslundsgatan. Den är för liten och täcker inte behoven för DFÖ.

– Vi måste ut ur lokalen vid årsskiftet. En arbetsgrupp kallad "lokalgruppen", som tillsattes i våras, fungerade inte alls. I dagsläget har det blixttillsatts en ny arbetsgrupp, som nu intensivt söker efter en bra lokal som passar alla medlemmar i DFÖ, vilket blir en utmaning. Våra medlemmar förstår vårt problem, säger Kenny.

– Vilka är det som använder lokalen? Just det, sektionerna. Det blir en ond cirkel om vi inte letar fram en bra lokal för dem att vistas i – då sticker medlemmarna.

• DFÖ sålde sin fastighet på Lagmansgatan. Var beslutet riktigt?

– Det var en bra lokal. Men jag förstår den gamla styrelsen som sålde – de hade skulder då, så de hade inte mycket att välja på.

Samarbete avgörande

• Hur tror du DFÖ kommer att se ut i framtiden?

– Jag tror att en dövförening inte kan klara sig självständigt i framtiden. Vi måste få in andra samarbetspartners, kanske företag. Det i sin tur gör så att vi syns mer ute i samhället.

– Det bor 130.000 människor i Örebro idag, men

hur många känner till DFÖ? undrar han.

En "just-det-nick" kommer när undertecknad rycker på axlarna. Ibland behövs inga ord.

DFÖ:s största utmaningar idag är: Tolkbristen, få till ett bättre samarbete med kommunen och att hitta en bra lokal så snart som möjligt. Dessutom står Dövas Dag 2009 för dörren, liksom föreningens 100-årsjubileum.

– Men den absolut största utmaningen är att få kommunen att förstå att vi behöver mer medel till vår verksamhet, förklarar Kenny.

Ros och ris till SDR

• Er relation till SDR, hur är den?

– Den är ganska god. Två i vår styrelse har jobbat inom SDR. Vi har haft ett bra samarbete under tolk-kampanjen.

• Är tolkfrågan det största problemet för döva i Örebro idag?

– Ja, men många har inte riktigt förstått vidden av det. Det kom ju inte så många till den tolkdebatt vi anordnade (se DT nr 7-2008). Nu generaliserar jag kanske, men många döva gör inget när tolkbeställningen inställs – de pratar skit om det istället för att göra något.

– Därför berömmar jag SDR:s initiativ att ha ett anmälningsformulär på sin hemsida, som brukarna enkelt kan hämta ned och använda för att anmäla utebliven tolk.

– Däremot saknar vi en mer nära relation där SDR t.ex. kollar läget med oss då och då. Idag gör förbundet inte det.

• Hur ser framtiden ut för din del?

– Idag, nu när jag är ordförande, känner jag att har en bra relation med medlemmarna. Jag har inte tänkt sluta än på ett tag. Jag har absolut mer att ge. Jag är ganska ny som ordförande, så det finns saker att upptäcka och uträtta, avslutar Kenny, som är mannen som motbevisar gamlingarna – det finns faktiskt unga krafter som kan och vill ta vid där de slutar.

Kenny har rodret redan. Vem tar hand om seglet? Det får framtiden utvisa.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

"Anledningen till att jag är aktiv inom föreningslivet är att jag vill vara med och påverka."

DO istället för HO

■ Den 1 januari 2009 slås de nu befintliga myndigheterna DO, HomO, HO och JämO ihop till en enda, ny myndighet. Då upphör Handikappombudsmannen (HO), och verksamheten övergår till den nya myndigheten Diskrimineringsombudsmannen, DO. Det är härnäst till DO du ska vända dig, om du upplever att du blivit diskriminerad.

Den 1 januari träder också en ny diskrimineringslag i kraft. Den ersätter dagens fyra olika diskrimineringslagar. Den nya lagen omfattar diskriminering som har samband med kön, etnisk tillhörighet, religion och annan trosuppfattning, sexuell läggning och funktionshinder. Dessutom finns ett skydd mot diskriminering på grund av ålder eller "könsöverskridande identitet eller uttryck".

Lasse S. Lorentzon - gymnasielärare och nämndeledamot.

Fr.v. Stefan Nilsson (v) och Lasse S. Lorentzon.

Här tas beslut om 100-tals miljoner skattekronor

EN DAG MED

Lasse S. Lorentzon

lokalpolitiker

Lasse S. Lorentzon är inte bara gymnasielärare på Risbergsskolan i Örebro. Han är också politiskt aktiv – en av grundarna till den första teckenpråkiga socialdemokratiska föreningen. Han sitter också i Vård- och omsorgsnämnden* Öster i Örebro. Vad gör egentligen en lokalpolitiker? DT följde honom under en dag för att ta reda på det.

En gång i månaden har de möte i nämnden. DT:s utsände hittar Lasse som sitter och förbereder sig inne i Vinön. Inte öns utanför Örebro, utan sammanträdesrummet i Örebro Stadsbyggnads hus. Från det här huset styrs staden.

Lasse och andra ledamöter från olika partier dricker morgonkaffe med bröd till. Det är som vilket möte som helst. Man ser dem språka med varandra och ha det trevligt. Det är inte som partiledardusterna mellan Sahlin och Reinfeldt i TV, med allvarliga ansikten och en anspänning som man kan ta på.

I sammanträdesrummet Vinön är det en gemytlig stämning. Lasse berättar att den viktigaste egenskap en politiker behöver ha är – ganska oväntat – humor.

– Utan humor klarar du inte av politikerlivet. Du måste kunna skämta, säger Lasse.

För att se om det stämmer, frågar undertecknad i ett oöverskådligt ögonblick vänsterpartisten Stefan Nilsson om han har problem med högern – han har nämligen högra armen gipsad... Han skrockar glatt. Det stämmer nog att humor är en viktig egenskap i politiken. Tänk bara på Sveriges längsta statsminister, Tage Erlander*, som drog Värmlandshistorier så hela landet skrattade.

Möte i Vård- och omsorgsnämnden Öster i Örebro.

Den nämnd Lasse sitter med i har hand om hundratals miljoner i årsbudget. De beslutar om ärenden som rör vård och omsorg. Så det är viktiga beslut de tar i denna nämnd, som har direkt avgörande betydelse för folk i den östra delen av Örebro.

Bland mycket annat bestämmer de i vilken utsträckning de ska lägga vårdboenden på entreprenad. Den här dagen diskuteras bl.a. om avtalet med ett visst företag i vårdbranschen ska förlängas eller inte.

Det är många informationsärenden med i protokollet, vilket är viktigt för politikerna, som får underlag för att kunna ta beslut i frågorna.

Mötet går i ett rasande tempo. Det är svårt för en oinvigd att hänga med. Punkterna klubbas igenom snabbt. Blocken har nämligen haft gruppmöten innan och kommit överens om vad de ska göra och säga på nämndemötet. Därför blir det inte mycket prat, utan snabba beslut. Inga långbänkar alltså. Är det detta som kallas "politiskt rävspel"?

Besöker vårdboenden

Lasse och de andra i det röda blocket sitter numera i opposition:

– Ja, vi håller på och lär oss av vad som har hänt. Vi tittar på de borgerligas svaga sidor nu.

– Och vi vinner valet 2010! Säger Lasse och ser helt övertygad ut.

I vård- och omsorgsnämnden är det oftast själva fördelningspolitiken som ledamöterna har olika synsätt på.

– Annars är vi överens om det mesta.

Lasse S. Lorentzon sitter inte bara i möten och tittar över bordet på det blåa lagets representanter. De är alla kontaktpolitiker på tre vårdboenden var i den östra delen av stan. Som kontaktpolitiker besöker man dessa boenden med jämna mellanrum och ser om det fungerar som det ska.

Denna gång är det Backagården som får besök av Lasse och nämndens ordförande, moderaten Ronnie Palmén, samt ersättarna Ann-Sofi Ohlander (c) och Gunnar Pehrson (fp). Gunnar Pehrson är för övrigt

pappa till Johan Pehrson, folkpartiets gruppledare i riksdagen.

Kit Solvér och Emma Burstedt från Backagården har ett möte med politikerna, och de går igenom olika saker. Backagården är ett äldre- och gruppboende för dementa, där finns fyra våningar inrättade efter olika behov. Totalt finns 40 platser.

Håller koll

Politikerna lyssnar, antecknar och ställer frågor till Kit och Emma. De diskuterar branden på Backagården i somras – det hände inget allvarligt, men konsekvensen har blivit att man spärrat av spisarna i de dementas avdelning.

– Och alla i personalen har fått brandutbildning, berättar enhetschefen Kit.

De har också haft problem med falska brandlarm – gamlingarna har duschat med öppen dörr eller haft dörren på glänt, så att ångan sipprat ut och kommit i kontakt med brandlarmet, som är så känsligt att det larmar direkt.

Lasse frågar om könsfördelningen i personalen. Få män jobbar på Backagården, får han veta.

– Men många kan olika språk, berättar Emma. Det är viktigt för dementa att ha den tryggheten, att kunna prata med någon på sitt eget språk.

Politikerna får veta att på Backagården har 19 personer hittills avlidit i år. På rundturen i lokalerna på Backagården småpratar Lasse med personalen och de boende. En politikerkollega från det blåa laget lyssnar uppmärksam, vilket Lasse har mycket roligt åt:

– Han brukar bli nervös när jag håller på och frågar dem saker. Han vill inte missa något. Det är bra, vi håller koll på varann! ler Lasse pillemariskt.

TEXT OCH FOTO: TOMAS LAGERGREN

* Tage Erlander (1901-1985), statsminister och partiledare för Sveriges socialdemokratiska arbetareparti 1946-1969.

* Nämnd - utskott, kommission, jury

SDR:s Testaments- och Donationsstiftelse

Nu är det dags att ansöka om medel till nedanstående ändamål ur Sveriges Dövas Riskförbunds Testament- och Donationsstiftelse. Ansökan skall vara SDR tillhanda senast 1 februari 2009.

A) Till forskning och utvecklingsprojekt

Ändamålet som gynnar utveckling av dövas delaktighet i samhället och som bygger på samverkan, närhet och kunskapsförmedling mellan dövrörelsen, institutioner, organisationer och myndigheter som på olika sätt är berörda av arbetet kring dövsfrågor.

B) Till SDRs anslutna föreningarnas verksamhet

Ändamålet som gynnar utveckling av föreningsverksamhet och medlemsaktiviteter. Stiftelsen prioriterar först och främst barn- och ungdomsverksamhet, studieverksamhet och intressepolitisk verksamhet.

C) Daniella Josbergs minne

Ändamålet är utbildning utomlands för döv ungdom

D) Till döva i Gästrikland och Hälsingland (Stiftelsen Hoforsortens Dövas Förening)

Ändamål utbildning som är till nytta för en döv person eller som kan komma andra döva till nytta, exempelvis föreningskunskap

E) Till barn och ungdomar från Västernorrlands län (Anna o Teodor Sjöströms Minnesfond)

Ändamål utbildning för barn och ungdom

Ansökan skall innehålla:

- Beskrivning av ändamålet
- Noggrann kostnadskalkyl
- Om anslag söks på annat håll
- Uppgift om vem som är ansvarig för den verksamhet som ansökan avser.

Redovisning av erhållet anslag ska ske på det sätt mottagaren av beviljat anslag får besked om.

Frågor om SDRs Testaments och Donationsstiftelse besvaras av:

Stig Kjellberg, e-mail skje@sdrf.se
fax 0247-15103.

Ansökningarna sändes till:

Sveriges Dövas Riksförbund
Testaments- och Donationsstiftelse
Box 300
793 27 Leksand

Julen
står för dörren, och efter
några mellandagar ringer sedan nyårs-
klockorna. Nyåret är lika rikt på traditioner som
julen – då ska det smällas fyrverkerier och avges
nyårslöften. DT bad några av SDR:s intressepolitiker
att delge DT-läsarna sina nyårslöften inom res-
pektive ämbetsområden.

Nyårslöfte inför teckenspråksåret 2009:

”Vi ska jaga makthavarna med dövas frågor”

Tolkservice: Suzanne Albiñ och Ragnar Veer

Jag lovar att inte ge upp!

Mitt nyårslöfte: Att inte ge
upp! Att fortsätta jaga
makthavarna för att få ig-
enom våra krav på bättre
tolkservice, även i studier
och arbetsliv. Att tillsam-
mans med dövföreningar-
na särskilt arbeta för för-

bättring i de landsting som har den största tolkbristen.
Att försöka förmå regeringen att tillsätta en utred-
ning som ser över hela tolkverksamheten, och att
ansvaret för tolkservicen läggs på en nationell hu-
vudman.

Suzanne

Vi ska jobba hårt för våra mål

Jag lovar att vi alla genom hårt arbete ska lyckas nå målet att få bättre till-
gång till tolktjänst. Målsättningen är att minska
tolkbristen och ta bort orättvisa prioriteringslistor
som hämmar dövas tillgång till tolk. Döva ska ha
rätt till tolk när de behöver det. Väl fungerande kom-
munikation är viktigt i mötet mellan döv och hö-
rande.

Jag lovar också att fortsätta jobba med den viktiga
målsättningen att döva ska få en bra och fungerande
rehabiliteringskedja under Arbetsförmedlingens och
Försäkringskassans gemensamma ansvar. Döva ska
få samhällets stöd utan att behöva hamna i byråkra-
tiskt krångel.

Ragnar

Skola och utbildning: Suzanne Albiñ

Vi driver på för regionala resurser

SDR kommer aktivt att bevaka och påverka utveck-
lingen av den nya nationella skolorganisationen
SPSM*, så att den utvecklas till den organisation
som ansvarar för alla döva och hörselskadade barns
skolgång. Nyårslöften:

- Att arbeta för att döva och hörselskadade barns
rätt till teckenspråk skrivs in i skollagen.
- Att arbeta för att skrivningen om specialskolan
i skollagen ändras och att fria resor till och från
teckenspråkiga förskolor skrivs in i lagen.

*SPSM – Specialpedago-
giska skolmyndigheten

Teckenspråk: Johanna Mesch

Vill ge positiv bild av tecken- språket

Det mest spän-
nande beslutet
för språklag kom-
mer att tas under
2009. Det bety-
der inte enbart
ett erkännande av vårt språk, utan att det
även betraktas som ett av Sveriges språk.
Lagen hjälper oss att skydda och värna
vårt språk.

Ingen kan ju avge löften som förändrar
alla teckenspråkigas liv. Jag vill ge en po-
sitiv bild av teckenspråket som ett ut-
trycksfullt språk. Det är väsentligt att låta
små barn tillägna sig teckenspråket myck-
et tidigt (även om talet också tränas) för
att trygga teckenspråsutvecklingen och
ge möjligheter till en tvåspråkig utveck-
ling: Teckenspråk och svenska.

Johanna

Forts. på nästa sida

Eva Hamilton, SVT-chef.

Kära Eva, kan du ordna en tolk i rutan?

Stig Kjellberg, IT-ansvarig, SDR.

STIGS IT-ÖNSKELISTA

Så här års är vi väl många som funderar på julklappar, och ofta på "hårda paket", d.v.s. tekniska prylar av något slag.

När jag tittade på min gamla önskelista från 2–3 år tillbaka så har det inte hänt så mycket med tekniken som man hade hoppats.

Mobiltillverkarna fortsätter sin drive med att förbättra 3G mobilkameror med högre bildupplösning för fotografering, möjlighet att chatta (text) och mer plats för ljud och musik.

Var är den efterlängtda julklappen för alla teckenspråkiga: Att få bättre kvalitet på videosamtalen?

Häromdagen satt Eva Hamilton, VD på Sveriges Television (SVT), bredvid mig på en lunch. Vi språkade lite om att förbättra tillgängligheten för döva, och hon räknade upp hur de textade programmen skall utökas.

Och det är ju vackert så. Men kära Eva – vi vill gärna ha mer förstagångssändningar av program på teckenspråk. Det blir lite tjtatigt med alla reprisar.

Högt på vår önskelista till SVT står också att få de regionala nyhetssändningarna teckenspråkstolkade.

Samt att SVT ska visa Tyst Teaters upp-

sättningar och andra teaterproduktioner på teckenspråk. Alla har ju inte möjlighet gå på teatern och se Tyst Teaters fina produktioner. SVT skulle kunna ge fler döva chansen att se bra teckenspråkig teater.

Eva, du vet att det finns teknisk möjlighet att få "tolk i rutan" på TV, som man kan klicka fram på fjärrkontrollen om man behöver det. Kan du se till att ordna det för oss? Vi bistår dig gärna med våra kunskaper om hur "tolken i rutan" bör se ut för att fungera bra. Det blir en fin julklapp åt oss, Eva!

Nyligen lanserade Aftonbladet ett nytt grepp – de har en s.k. "tagg" i tidningen där man kan få mer information via mobilen. Man letar efter en "taggrutan" i tidningen och sedan fotograferar man direkt på taggen för att få mer information – det kan vara en direktlänk till en speciell internet-sida till exempel. Mer info om hur det fungerar kan du få du via hemsidan www.aftonbladet.se/tagga

Aftonbladets "taggrutor" gav mig fler idéer till min önskelista – en liknande teknik kunde man t.ex. ha i museerna, så att man använder sin mobil.

T.ex. när man kommer in i ett rum och vill veta mer om något av de utställda föremålen – då skulle man kunna fotografera på en "taggruta" för att få fram mer infor-

mation om föremålet. Man skulle kunna välja vilken information man vill ha, t.ex. svenskt teckenspråk, och varför inte ge information på det internationella teckenspråket också, så att döva turister från andra länder kan få information om utställningarna.

Tänk om man kunde få information på sitt eget språk – enkelt, via mobilen – när man besöker museer och andra sevärdheter! Då börjar vi närma oss tillgänglighetsmålen...

Snälla Tomten – kan du fixa den julklappen åt oss?

Och så kan jag berätta att försöksprojektet "Sign On Site" har avslutats. Projektet bygger på en ny möjlighet att utnyttja tolktjänster på distans via vanliga datorer med tryckkänsliga skärmar (en vanlig datorskärm, där man klickar på skärmen istället för på ett tangentbord). Dessa skärmar är tänkta att placeras på t.ex. bankernas kundtjänst, hos polisen, försäkringskassorna och andra offentliga myndigheter.

Perfekt för oss, som då kan använda oss av skärmen istället för "tolken i fickan" när vi exempelvis besöker kundtjänsten.

Snälla Tomten – kan du se till att förverkliga de här tekniska lösningarna, så ökar du tillgängligheten för oss år 2009!

STIG KJELLBERG, OMBUDSMAN, SDR

Forts.från föreg. sida

Teckenspråk, vård och omsorg: Liselotte Burvall

Jag försöker undanröja hinder

Mitt nyårslöfte handlar om något jättesvårt – att försöka undanröja hinder, sprida kunskap, förändra attityder och bemötande hos styrande politiker, tjänstemän och den hörande personal som finns i alla de instanser man måste arbeta mot för en bättre vård och omsorg. Jag hoppas att min strävan under 2009 ska resultera i att psykvård och äldreomsorg prioriterar teckenspråkig omsorg och service. Ett viktigt mål som jag vill uppnå 2009, är att Försäkringskassan ska samordnas för teckenspråkiga på en plats där det finns teckenspråkiga handläggare.

Liselotte

TIPSELVAN 2008

1. "Här i staden är teckenspråket ett accepterat språk bland alla andra", sade Margareta Wall i en DT-intervju. Vilken stad gällde det?

- 1 Stockholm
- X Göteborg
- 2 Örebro

2. SDU arrangerade under 2008 sommarläger för döva/hörselskadade barn. För vilken gång i ordningen?

- 1 34:e året i rad
- X 50:e året i rad
- 2 25:e året i rad

3. Tyst Teater gjorde en satsning på ungdomsteater under 2008. Vad hade den för tema?

- 1 "Fattigmansteater"
- X "Teckenspråksteater"
- 2 "Skolteater"

4. DT besökte under året SDR:s minsta dövförening (15 medlemmar). Vilken förening är det?

- 1 Blekinge DF
- X Medelpads DF
- 2 Gotlands DF

5. DT beskrev en dag på en teckenspråkig förskola i Örebro, som tar emot barn med olika grad av hörselnedsättning. Vad heter förskolan?

- 1 Solrosen
- X Kattungen
- 2 Daggkåpan

6. Goran Stojanovski i Vänersborg botade sin onda rygg genom att börja träna – vad?

- 1 Karate
- X Judo
- 2 Jiu jitsu

7. Teckenspråkets Dag firades på flera håll i landet. Var bjöds det på dansuppvisning av kulturskolans elever?

- 1 I Härnösand
- X I Örebro
- 2 I Malmö

8. Blandrashunden Jolie, som fick flytta från Fjällbacka till en döv familj i Stockholm, är lite speciell. Varför?

- 1 Hon har lärt sig spåra minor
- X Hon är utbildad dövblindhund
- 2 Hon är döv och förstår teckenspråk

9. Döva TV-tittare "mailbombade" Sveriges Television i somras. Av vilken orsak?

- 1 Fotbolls-VM var inte textat
- X OS-invigningen var inte textat
- 2 Schlagerfestivalen var inte textad

10. I den bransch där Knut "Knutte" Johansson arbetar råder ingen brist på jobb för skickliga yrkesmän. Vad har Knut för yrke?

- 1 Svarvare
- X Snickare
- 2 Elektriker

11. Kristina Svartholm heter en svensk professor, världens hittills enda professor i – vad?

- 1 Svenska som andraspråk för döva
- X Teckenspråk
- 2 Visuellt språkinläring

	1	X	2
1			
2			
3			
4			
5			
6			
7			
8			
9			
10			
11			

Lösningarna till Tipselvan 2008 ska sändas till **Dövas Tidning, SDR, Förmansvägen 2, 117 43 Stockholm senast den 20 januari 2009.**

Märk kuvertet "Tipselvan". De tre först öppnade rätta lösningarna får bokpriser!

Namn

Adress

Postnummer och ort

Döva i Marocko ligger LÅNGT efter

Mats Jonsson samtalar med förbundsordförande Abdelaziz Arssi.

RAPPORT

MAROCKO

Folkmängd: 28,7 miljonere

Huvudstad: Rabat,
1.385.900 inv.

Statsskick: Monarki

Språk: Arabiska

Religion: Islam

BNP per capita: 1.180 \$ (i
Sverige 27.140 \$)

I mitten av oktober deltog jag i en konferens i Fez, Marocko. Temat var hur man tillsammans kan främja kunskaper och färdigheter för döva, och det säger mycket om situationen för döva i norra Afrika.

En vän i Saudi-Arabien, ms Hend Al-Showaier, hade rekommenderat min föreläsning om teckenspråket och tvåspråkigheten. Det marockanska dövförbundet arrangerade konferensen med ekonomiskt stöd från Marockos regering samt nationella och internationella stiftelser. Förbundet bildades så sent som 1990 och har en hörande ordförande, mr Abdelaziz Arssi, som är CODA* och teckenspråkig.

Förbundet bjöd in föreläsare från Saudi-Arabien, Marocko, USA, Holland, Belgien, Frankrike, Finland och Sverige, de flesta akademiker. Det är viktigt att döva i Marocko får träffa döva som positiva förebilder. Det handlade om lexikon, utbildning, inlärningsprocessen och tvåspråkigheten, men också om övriga livsvillkor som arbetslöshet och psykisk ohälsa, och det kom även folk från landets socialdepartement. Bra att dövas behov blir belysta – även om det inte genast leder till stora förändringar, är det ett steg åt rätt håll.

Jag blev förvånad över att Marocko inte har några resurser, inte ens tolkar. Det var skrämmande och dystert att få höra att de flesta döva i Marocko är arbetslösa. Här har endast 14 procent jobb, och det är ett stort problem, som beror på låg utbildningsnivå bland döva.

Många döva bor hemma hos föräldrar. Jag träffade flera som bara hade fått utbildning i 3–4 år, och tänkte på en gång att det behövs en typ av folkbildning i Marocko, som vi har i Sverige. Det skulle vara en bra väg till bättre delaktighet och en biljett till arbetslivet.

Döva i Marocko ligger verkligen långt efter, trots att det ligger så nära Europa, med bara Medelhavet emellan. Jag rekommenderade några hörande som sitter i styrelsen för Marockos dövförbund att göra ett studiebesök på Västanviks folkhögskola, Stockholms universitet, dövskolan och gymnasie- och yrkesutbildningarna vid RGD*. Utan utbildning står vi döva oss slätt.

MATS JONSSON, STYRELSELEDAMOT, SDR

*CODA – Children of Deaf Adults (hörande barn till döva)

*RGD – Riksgymnasiet för döva i Örebro

Viktig information från SDR:s medlemsregister!

■ Vid årsskiftet kommer SDR att skicka ut inbetalningskort till alla medlemmar. Om det visar sig finnas felaktiga uppgifter, eller om ni har ändrade familjeförhållanden, adressändringar eller annat:

Var god maila till medlem@sdrf.se, eller ring bildtelefon [info@sip.sdrf.se](tel:+4687333333) och meddela de korrekta uppgifterna.

När ni ringer SDR och möts av telefonsvararen – vänligen uppgi namn, telefonnummer och VAD DET GÄLLER, så underlättar ni för oss som tar emot era meddelanden. Stort tack på förhand!

- Om det gäller nya familjemedlemmar: Uppgi för- och efternamn och födelsedatum, dock inte de fyra sista siffrorna. Meddela också om medlemmen är döv eller hörande.

- Om medlemskategorin inte stämmer: Var god maila till medlem@sdrf.se eller ring bildtelefon

info@sdrf.se och uppgi vad det gäller, innan ni betalar medlemsavgiften. OBS – uppgi även ditt kund- eller fakturanummer.

Hoppas ni har förståelse för att SDR inte kan svara alla genast. Ofullständiga meddelanden kan vi inte heller besvara.

- När inbetalningskortet kommer har man 30 dagar på sig att betala. Om betalning inte sker då, sänder vi ut en påminnelse. Om man inte betalat inom tre månader, blir man struken ur registret och får inte längre utskick av Dövas Tidning och tillgång till First Class/Intranät.

SDR:s nya Intranät, som lanseras vid årsskiftet, kommer ni att få information om i samband med utskick av inbetalningskortet. Där finns uppgifter om vad Intranät är, och hur man får inloggningsuppgifter.

AGNETA SKAGERSTRAND OCH STIG KJELLBERG, SDR

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

Publiken applåderar efter föreläsningen om HIV och aids.

Möte med Sri Lankas maktelit

RAPPORT

Internationella Dövas

Dag i Colombo, Sri Lanka – ett historiskt genom-

brott för dövsamhället i Sri Lanka! Till konferensen kom folk från två departement, en minister för media och kommunikation och en statssekreterare vid socialdepartementet, åtföljda av 20-30 personer. Plus en betydelsefull parlamentsledamot. Det är verkligen stort!

Jag fick äran att föreläsa om det svenska teckenspråkets ställning och mänskliga rättigheter i 45 minuter. Rubriken på konferensen var *mänskliga rättigheter genom teckenspråket* – ett bra valt tema med tanke på situationen i Sri Lanka.

Efter min föreläsning talade ministern för media och kommunikation, och sa att han noterat att teckenspråket är viktigt för döva. Han lovade att utöka TV-nyheterna på teckenspråk från en gång i veckan till tre gånger. Han fick också SDR:s informationsmaterial om tvåspråkighet och döva/hörselskadade barns rätt till teckenspråk.

Sedan pratade jag med statssekreteraren från socialdepartementet, som jag träffat tidigare. Hon sa i ett kort tal att hon vill stödja med lite pengar till dövförbundets byggplaner. Tillsammans med ministern delade jag ut intyg till kursdeltagarna på min sommarkurs. Det kändes symboliskt – det är på tiden att döva börjar ses som resurser.

En parlamentariker verkar vara en viktig person för dövförbundet i Sri Lanka. Som affärsman hade han haft kontakt med Volvo och varit i Sverige. Som politiker har han ett starkt socialt patos, som jag hoppas kan leda till något gott.

Mats Jonsson (t.h.) talar med Sri Lankas minister för media och kommunikation (t.v.).

Landets TV och tidningar bevakade konferensen, som fungerade över förväntan. 30 timmars flygning – men värt besväret! Detta är ett stort steg åt rätt håll för dövas situation i Sri Lanka. Det blev ett unikt möte mellan döva och landets makt-elit. Själv blev jag varmt mottagen och fick en blomsterkrans runt halsen (jag ska lägga ut bilder på min blogg).

Dagen efter hade jag en föreläsning om HIV och aids för döva. När jag var där i somras och undervisade om teckenspråk förstod jag hur lite de vet om sådant. Nu ställde jag en fråga till de ca 200 döva i salen – visste de vad HIV är? Det var högst 5–10 äldre som räckte upp handen – av 200 döva!

Kunskapen om HIV och aids är så gott som obefintligt hos de flesta. Det är tyvärr vanligt att döva har riskfyllt sex utan kondom.

Jag föreläste för de döva på en blandning av Sri Lankas teckenspråk och internationella tecken, och fick många bra frågor. Det är viktigt att prioritera information om HIV, speciellt till unga döva i utvecklingsländerna. Det bästa skyddet mot HIV är att ge döva kunskaper om den så tabubelagda nutida farsoten.

MATS JONSSON, STYRELSELEDAMOT SDR

Blogg: matsjonsson.blogg.se

Föreläsning om HIV och aids.

SRI LANKA

Folkmängd: 19,9 miljoner
Huvudstad: Colombo, 801.000 inv.

Statsskick: Republik
Språk: Singalesiska, tamil, engelska

Religioner: Buddhism (ca 70 %), hinduism (ca 16 %)

BNP per capita: 850 \$ (i Sverige 27.140 \$)

Festligt dubbel-jubileum på Kristinaskolan

Bengt Danielsson och Lisbeth Wikström.

Intresserade åhörare.

Glada f.d. elever: Svea Thim och Filip Marklund.

IngaBritt Andersson minns hur de var klädda på hennes tid.

Måndagen den 10 november 2008 var en mycket speciell dag. Det var exakt på dagen 60 år sedan eleverna på Dövsstums skolan på Södra vägen i Härnösand flyttade till nya lokaler på Kristinagatan. Detta firade Kristinaskolan med ett jubileumsprogram. Vi passade även på att uppmärksamma att dövundervisningen i Härnösand firar hela 140 år.

Jubiléet inleddes med tidsenlig lunch, serverad av kökspersonal i gammaldags förkläden. Därefter samlades vi alla vid gamla dövsstums skolan, som i dag hyser hörande elever i klass 6–9. En fin byggnad, så hur kom det sig att vi flyttade härifrån till nuvarande Kristinaskolan?

Lisbeth Wikström och Bengt Danielsson berättade, på teckenspråk och svenska parallellt, att då, 1939, var skolan på väg att förfalla – sliten och modern, med 20–30 elever i varje sovsal. Man bedömde att en renovering skulle bli för kostsam, och 1945 beslutade riksdagen att en ny skola, Kristinaskolan (efter drottning Kristina, som en gång ägde marken här) skulle byggas. Sveriges modernaste dövs skola stod klar hösten 1948.

Den 10 november 1948 var en stor dag för eleverna. Allt skolarbete inställdes, och eleverna fick hjälpa till att packa alla skolans inventarier, som hämtades

av fyra lastbilar. Sedan fick varje klassföreståndare gå med sina elever till den nya skolan. Det var 100 elever på skolan då, så det blev ett långt "tåg".

Efter flytten skrev en elev, Sonja Wikström, i sin dagbok: "...Vi tycker att allt är mycket bra här. Det bästa är att vi har mindre rum, (bara fyra elever i varje) och vi får ha våra saker i fred..."

Efter jubileumsbesöket vid den gamla skolan tågade vi tillbaka till Kristinaskolan med skyltar och facklor, och sedan smakade det gott med jubileumstårten.

Så var det dags för teater i aulan. Elever i årskurs 7–8 framförde ett skådespel där elever från 1948 mötte elever från 2008. Vilken kulturskrock det blev! I foajén fanns en fotoutställning från skolan genom åren som Maj Daver och Anita Nilsson iordningställt.

Dagen till ära hade skolan inbjudit två gäster, Filip Marklund, 86 år, och Svea Thim, 91 år. Lisbeth Wikström och Ulrica Malmheim hade tidigare filmat intervjuer med dem om deras skoltid. Nu visades filmen, och vi fick även se en gammal svartvit stumfilm från 1940–50-talet om elevernas liv på den gamla skolan.

TEXTUNDERLAG: LISBETH WIKSTRÖM

FOTO: ANITA NILSSON, KARIN DAHL, ULRICA MALMHEIM

BORÅS DÖVAS FÖRENING firar sitt 100-ÅRSJUBILÉUM

Lördagen den 7 februari 2009 på Grand Hotell, Hallbergsplatsen 2, Borås

Uppvaktning kl 17, med välkomstdrink, gåvor och mingel

Plats: Hunting Club, plan 2

Bankett kl 19, med välkomstdrink. **Plats:** Festsalen Grand'or

Förrätt: Skagenröra på krispig sallad, nybakat bröd, ett glas Husets vin, alt öl, cider, eller alkoholfritt
Varmrätt: Örtmarinerad fläskfilé fylld med saltad tomat, mozzarella, samt potatisgratäng
Ett glas Husets vin, alt öl, cider eller alkoholfritt
Vegetariskt alternativ: Quarnfilé överbakad med tomat och mozza-

rella, potatisgratäng
Efterrätt: Pannacotta, smaksatt med vanilj och toppad med bär.
Kaffe

Pris: Medlem 450 kr
Icke medlem 550 kr

Underhållning kl 21
Vårdad klädsel (OBS! EJ jeans)

Hotell i Borås:

• *First Grand Hotell*, Hallbergsplatsen 2, Tel: 033-799 00 00
Borås Dövas Förening har bokat 10 enkelrum samt 5 dubbelrum.
Bokningsnummer är: 694453.

• *Hotell City*, Allégatan 32, Tel: 033- 799 46 00 • *Scandic Plaza*, Allégatan 3, Tel: 033- 785 82 00 • *Comfort Hotell Jazz*, Allégatan 21, Tel: 033- 799 45 00 • *Vila Vandrhem*, Lilla Brogatan 11, Tel: 033- 226 969 • *Vila Mini Hotell*, Lilla Brogatan 11, Tel: 033- 226 969

Anmälan är bindande!

Sista anmälningsdag är 9 januari 2009.

Samtidigt med anmälan inbetalas summan till Borås Dövas Förenings Plusgiro 67 68 80 - 8.

Uppge namn och adress. Märk: "100-årsfest"

Hjärtligt välkomna till 100-årsjubiléet!
önskar Jubiléumskommitten

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

Många ville bli bättre i bridge

Tre "bridgebitna" syskon – Thomas, Cathrine och Niclas Björkstrand – höll den 11–12 oktober en uppskattad kurs för teckenspråkiga bridgespelare på Dövas Hus i Stockholm. Syskonen Björkstrand är de enda döva bridgelärarna i landet, och ambitionen var att höja kvalitetsnivån hos landets döva spelare.

Kursböckerna är inte alltid så lätta att förstå för döva eftersom svenska inte är deras förstaspråk, så undervisning på teckenspråk var välkommet. Hela 31 personer deltog. Yngst var 9-åriga Albin Björkstrand, som snart kan klå pappa Niclas i bridge.

Kursen startades kl. 12 på lördagen, så att de deltagare som bor utanför Stockholm skulle hinna dit. Mat, frukt och godis serverades under kursdagarna, som avslutades med spansk paella på söndagen. De flesta kom från Stockholm, men det kom också kursdeltagare från Leksand, Uppsala, Örebro, Göteborg och Köpenhamn.

Eftersom alla tyckte att tiden inte räckte till blir det i Stockholm, Örebro och Leksand, på allmän be-

Albin Björkstrand, 9 år, kan snart slå pappa Niclas i bridge.

gäran, en fortsättning på bridgelektionerna – eventuellt även på flera orter.

Kursen kunde genomföras tack vare ekonomiskt stöd från Stockholms bridgeförbund, Sveriges dövas bridgeförbund, Östsvenska dövidrottsförbundet och BMC (nordiska bridgetävlingen Bertils Minnescup).

TEXT OCH BILDER UR RAPPORT FRÅN THOMAS, CATHRINE OCH NICLAS BJÖRKSTRAND

ANNONSER

SDP förbundsstämma 29–31 maj 2009

Meddelande från Sveriges Dövas Pensionärsförbund, SDP, till lokala pensionärsföreningar/dövföreningarnas pensionärssektioner.

Enligt SDP:s stadgar § 9 FÖRBUNDSSTÄMMAN mom. 3: Kallelse till ordinarie förbundsstämma skall utsändas före 31 januari.

Ordinarie förbundsstämma blir den 29–31 maj 2009 i Jönköping.

§ 9 mom. 7: Alla anslutna pensionärsföreningar/sektioner och enskilda medlemmar i pensionärsföreningar/sektioner har under tiden mellan förbundsstämmorna rätt att lämna motioner till ordinarie förbundsstämma.

Motionerna skall sändas till förbundsstyrelsen.
Adress:

SDP, c/o Karl-Erik Karlsson, Vitplistergränd 9,
165 73 Hässelby

nytt från förbund och förening

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

Tack Johnny för alla fina insatser

Johnny Schelander.

■ Helt oväntat har Johnny Schelander lämnat det jordiska livet. Det kom som en chock för många, särskilt för Sveriges Dövas Pensionärsförbund och styrelsekamraterna. Han valdes till SDP:s styrelse 2003 och var sekreterare till sin död den 7 november.

Johnny har under tiden som pensionär engagerat sig helhjärtat för dövas äldre frågor. Han var representant i Örebro kommunala pensionärsråd, vilket är unikt i landet. Han var en idérik och bra företrädare för SDP och medverkade till en positiv utveckling för pensionärsförbundet.

Det blir tomt utan honom och saknaden är stor. Våra tankar går till hans familj.

SDP kommer att hedra Johnnys minne genom att kämpa vidare för äldre dövas väl.

KARL-ERIK KARLSSON, FÖRBUNDSORDFÖRANDE, SDP

Brydde sig om alla

■ Vi är många som mött Johnny under åren – som kamrat, lärare, vårdare, elevkonsulent, kollega, elev, tränare, ledare samt med- och motspelare. Alla bär vi med oss positiva minnen av Johnny.

Vi är många som berörs och känner stor tomhet och saknad. Våra tankar går till familjen – Gunnel, barn och barnbarn.

Johnny har i många år fungerat som sekreterare inom dövföreningen, pensionärsföreningen och idrottsföreningen i Örebro.

Hur målmedveten han var illustreras av att han i sju år kämpade för att få SJ att sätta upp monitorer på Örebro centralstation så att döva skulle få information om tågtider m.m. Det gav resultat 1987, då monitorerna sattes upp.

Han var den som startade medlemstidningen Månadsbladet 1970 då han ansåg att det var viktigt att dövrörelsen i Örebro fick information. Månadsbladet ges ut än idag.

Johnny var också med och bildade Örebro Dövas Ungdomsklubb 1967. I sin ungdom var han en aktiv tennisare, och han fortsatte med tennisen in i det sista. Johnny har under senare tid ägnat sina krafter åt pensionärsföreningen, där han arbetat mycket med kontakter kring äldreomsorgen.

1987 blev Johnny vald av Sveriges Dövas Idrottsförbund till Årets Idrottsledare för sina insatser inom tennisen. År 2002 valdes han till Årets Döv av Dövas Förening i Örebro. Vid DR:s kongress i Skövde 2005 fick han Guldtecknet för sina framgångsrika insatser för teckenspråkiga döva i Örebro.

Johnny Schelander var en ansvarsmedveten och positiv person som brydde sig om alla. Han kunde konsten att argumentera för dövas sak. Vi visste var vi hade Johnny. Det var en trygghet för oss alla.

TORD LIND, GENERALSEKRETERARE, SDR

Barbro Bergvall och Andreas Lindblom.

Till minne av en kär vän

■ Vänner Barbro Bergvall, dövlärare vid Manillaskolan sedan 1940-talet, har avlidit. Hon blev 99 år gammal. Många döva elever minns med värme Barbro och hennes man Karl-Gunnar, också dövlärare vid Manillaskolan. Karl-Gunnar avled 1993 och lämnade Barbro som änka.

Barbro pensionerades 1973. Hon promenerade gärna med sina vänner på Djurgården, som hon älskade. En nära vän var Barbros tidigare elev Birgitta Hoh, och genom henne blev även jag vän med Barbro, trots ålderskillnaden, vilket jag är tacksam för.

Barbro åkte ofta till sommarstugan i Halland, som var hennes föräldrahem, och simmade i havet tills hon blev 96 år. Men på senare år sviktade hälsan och hon flyttade till ett servicehem på Östermalm, där jag och Birgitta besökte henne. Vi saknar henne mycket. Barbro var en så rar och omtänksam vän, godhjärtad och klok, alltid glad och livlig.

Närmaste sörjs hon av barnen Gunnar och Ingrid, barnbarn och barnbarnsbarn, samt av oss som var hennes vänner.

ANDREAS LINDBLOM, STOCKHOLM

Till minne av en fin arbetskamrat

Arne Lindberg.

■ Arnar Lindberg har stilla somnat in efter en tids sjukdom. Han blev 71 år.

Arnar var anställd inom landstingets tolkverksamhet fram till 1998. Han har betytt mycket för tolkverksamhetens utbyggnad i Västerbotten. Han var en av de första anställda tolkarna i Sverige. 1969 anställdes han av Västerbottens Dövas Länsförbund med titeln socialkonsulent. Arnar var vad vi idag kallar CODA (hörande med döva föräldrar).

Arnars arbete bestod förutom av tolkning även av kontorsarbete på dövföreningen samt stöd för döva och dövsblinda i kontakter med myndigheter. 1976 anställdes han av Handikappföreningarnas Centralkommitté. 1978 beslutade Sociala nämnden att länsförbundets socialkonsulent skulle överföras till en tjänst som landstingets dövtolk.

Förutom att jobba som tolk såg Arnar till att döva fick texttelefoner. Han undervisade också hörande i teckenspråk, och var under en tid föreståndare för tolkcentralen.

Arnar brann verkligen för sin uppgift. För honom var ingenting omöjligt, han gjorde allt för både brukare och arbetskamrater. Vi är många som med saknad minns hans glada och skämtsamma sätt.

ARNARS ARBETSKAMRATER PÅ TOLKCENTRALEN I VÄSTERBOTTEN, gm KARIN LINDER

Textis hos Nationella hjälplinjen

■ Nationella hjälplinjen hade tidigare en texttelefon som fungerade bra tills de bytte operatör – då kunde inte textis-användarna komma fram. Nu har man inrättat ett speciellt nummer, som är gratis, för textis-användarna.

Via Nationella hjälplinjen kan man få råd och hjälp i en svår situation, om man behöver någon att prata med. Det är socionomer, beteendevetare, socialassistenter och mentalskötare som svarar. Alla har lagstadgad tystnadsplikt. Texttelefon till Nationella hjälplinjen: 020 22 00 70.

BERIT FORSBERG

Har du något att tipsa om? Kontakta redaktionen, adresser finns på sidan 2.

Wally – en härlig kollega och vän

■ Jag arbetade mycket med Wally på Västansviks folkhögskola och tyckte väldigt mycket om henne. Hon var en eldsjäl, och på många sätt en mentor för mig. Jag lärde mig så mycket av Wally – en entusiast med energi som få.

Wally var glad och hjälpsam. Hon bjöd på sig själv. Men samtidigt var hon en drivande person, som ställde krav. Hon ville få saker att hända! Wally var en av lärarna på skolans teckenspråks-lärlinje samt lärare i teckenspråk för döva på allmän kurs. Hon var också en sann friluftsmänniska som gärna deltog i skolans fritidsaktiviteter.

Wally var en av de mysigaste människor jag någonsin känt, en varm härlig, duktig och kun-nig lärare, kollega och vän. När Wally blev pen-sionär och flyttade "hem" till sitt älskade Jämtland lämnade hon ett stort tomrum efter sig på skolan. Men Wally blev ingen stillasittande pensionär. Hon fortsatte att undervisa i tecken-språk, men nu blev grannarna i byn hennes

elever. Hon var även aktiv i dövföreningen.

Wally lämnade ingen oberörd. Hennes enga-gemang för döva, för Västansviks folkhögskola, för eleverna och för dövrörelsen var starkt och äkta. När jag tänker på Wally blir jag glad, jag kän-ner att jag ler. Jag tyckte så mycket om henne.

SUZANNE ALBIHN
INTRESSEPOLITISK SEKRETERARE, SDR

Saknad av många

■ Wally Lindberg, som avled den 6 november efter en tids sjukdom, var uppväxt utanför Burträsk i Västerbotten och hade döva föräldrar, som hon talade om med värme. Hon var en utpräglad tävlingsmänniska och hade i yngre dagar en lång och framgångsrik karriär inom friidrott, handboll och fotboll. Som vuxen har hon bott och arbetat i Borås, Motala och Linköping, bl.a. som bokbindare och svetsare, innan hon omskolade sig till lärare och började arbeta vid Västansviks folkhögskola.

Under åren på Västansvik blev Wally mycket

uppskattad av såväl elever som kolleger. Vid sidan av undervisning-en producera-de hon, tillsam-mans med Christa Ekholm, ett populärt teckenspråks-material på video, som sågs av många föräldrar på 1980-talet.

Som pensionär flyttade hon tillbaka norrut, till Jämtland, där hon tillsammans med barn-domskamraten Sonja drev en gård, fjällvandrade och ägnade sig åt lokalt dövföreningsarbete.

Eldsjälen Wally Lindberg, som alltid arbetat oerhört engagerat för dövas sak, var en välkänd och omtyckt profil inom dövrörelsen. Vi är många som saknar henne.

BIRGITTA LEUFSTADIUS, DT RED.

Wally Lindberg.

ANNONS

www.vastanviksfhs.se

Drömmer du att bli skådespelare?
Nyfiken på teater?
Vill du jobba med scenkonst?

Kursort är både i
Leksand/Stockholm

Teaterlinje
2 Februari - 29 Maj 2009

Kursen är en grundkurs för att kunna söka vidare inom teaterområdet.

Anmälningssblanketten
hämtar du på vår hemsida:
www.vastanviksfhs.se

ANSÖKNINGSDATUM: 15 JANUARI 2009

VÄSTANSVIKS FOLKHÖGSKOLA

Wally diskuterades i riksdagen

Under sin allra sista tid, medan hon låg på sjukhuset i Östersund, gav cancersjuka Wally Lindberg en intervju i Länstidningen. Där berättade hon hur det är att vara teckenspråkig och inte kunna prata med någon när ångesten sätter in.

Tolk finns ju inte alltid att tillgå. Även om personalen gjorde sitt bästa med papper och penna – och lugnande piller – blev den sista tiden svår för Wally.

Ändå orkade hon göra en stark insats för dövas sak. Artikeln i Länstidningen ledde till att vänsterpartiets Eva Olofsson den 11 november ställde en fråga i riksdagen om tillgång till tolkning. Olofsson påpekade med hänvisning till artikeln bristerna i tillgänglighet och kvalitet, liksom de snåriga regelverken på området. Tolkutredningens förslag om bl.a. kvalitetssäkring och samordning av teckenspråkstolkningen under en nationell huvudman bör snarast genomföras, sa Eva Olofsson, och avslutade med en fråga till statsrådet Maria Larsson: Avser statsrådet att vidta åtgärder för att göra tolkning mer tillgänglig?

Maria Larsson (kd), ansvarig minister för äldre- och handikappfrågor, svarade att "det exempel som Eva Olofsson tar upp, visar på den utsatthet som drabbar människor som inte har möjlighet att kommunicera med sin omgivning".

Maria Larsson talade allmänt välvilligt om tillgänglighetsfrågorna, sa att hon "noga följer utvecklingen på området", och hänvisade till den utredning som ska redovisas senast den 31 december 2008.

B.L.

Finns vi kvar om 10 år?

LEDARE: SVEN-EMIL KARMGÅRD

FINNS VI KVAR om tio år? Det kanske är en svindlande tanke just nu. Men om vi tittar lite i backspegeln och försöker sammanfatta vad som har hänt under det senaste decenniet, så är det en sällan skådad utveckling på många vitt skilda områden.

Främst kan det väl tillskrivas de många tekniska landvinningarna. De berör även oss. Men inte enbart tekniken har försatt oss i den situation vi nu befinner oss i. Det diskuteras hejvilt om CI här och där. Med viss förståelse. Men ibland kan jag känna att nog är måttet rågat nu.

Det är en kamp som dövrörelsen har utkämpat i ett bra tag nu. Vi ser nu resultatet. Minst 90 procent får antingen uni- eller bilaterala implantat inopererade. Man kan säga vad man vill om det. Det är dock inte riktigt mitt ämne nu.

JAG UNDRAR SNARARE vad det innebär för oss? För det finns ett annat konstaterande att göra. Trots de stora tekniska framstegen har grupperna döva respektive hörselskadade vuxit ihop allt mer. Från att ha varit ett sociologiskt (och medicinskt för den delen) typexempel på vad som är svart respektive vitt är min

känsla nu att vi också fått en gråzon.

På vilka ska vi använda stämpeln "DÖV"? Och vilka ska vi stämpla som "HÖRSELSKADADE"? För var dag som går är det allt fler som är antingen både- och, eller det ena i någon situation och det andra i en annan situation. Gråzonen växer sig alltså större och större.

Jag vill påstå att det till stor del beror på att många äntligen insett den enorma betydelsen av att kunna teckenspråk och vilka fördelar ett ytterligare språk ger. Speciellt för alla som har någon form av hörselnedsättning om språket är ett visuellt sådant.

HUR LÄNGE KOMMER SDU och UH (Unga Hörselskadade) att finnas var för sig? Snart kommer vi att behöva hålla oss enade på riktigt. En sammanslagning verkar fortfarande främmande i mångas ögon, inte minst mina egna, men det är dags att vi verkligen på allvar börjar fråga oss själva:

SDU + UH = sant?

Det kan bara ni svara på.

SVEN-EMIL KARMGÅRD, ORDFÖRANDE,
SVERIGES DÖVAS UNGDOMSFÖRBUND

**Sveriges Dövas
Ungdomsförbund (SDU)**

Adress:
Förmansvägen 2, 6 tr
117 43 Stockholm

Fax:
08-442 14 97

Texttel. adm:
08-442 14 95

Hemsida:
www.s-d-u.se

E-post:
sdu@sdrf.se

**Ordförande:
Sven-Emil Karmgård**

E-post:
sven-emil.karmgard@sdrf.se

3G-mobil/SMS:
0735-050 144

smått & gott

Efterlyses: SDU:s gamla verksamhetsberättelse

Vi efterlyser efter några SDU:s gamla verksamhetsberättelse som saknas.

- SDU:s verksamhetsberättelse år 1990-1991
- SDU:s verksamhetsberättelse år 1989-1990
- SDU:s verksamhetsberättelse år 1987-1988

Hör gärna av er till sdu@sdrf.se om ni har någon av dessa. Ersättning för portot och verksamhetsberättelserna utgår.

Ny ombudsman på SDU

Jenny Ek.

Vi har fått ny ombudsman, Jenny Ek. Hon börjar hos oss den 12 januari 2009.

Vi hälsar henne varmt välkommen till SDU.

Ida Karlsson har slutat hos oss och vi tackar för en jättefin tid och för Idas stora och betydelsefulla insatser för SDU!

Konferens för SDU:s ungdomsklubbar 2008

SDU bjöd in representanter från fem ungdomsklubbar till konferensen den 5-7 december på Västanviks folkhögskola. Under helgen diskuterades SDU:s och ungdomsklubbarnas samarbete.

Kallelse till SDU:s förbundsstämma 2009

Förbundsstämman kommer att äga rum helgen 24-26 april 2009. Kansliet kommer att skicka brev till ungdomsklubbarna.

Glöm inte att skicka motioner till SDU:s kansli och namnförslag till styrelsekandidater till SDU:s valberedning, Elsa Brunemalm, e-post: elsa.brunemalm@sdrf.se före den 31 januari 2009. Mer information om förbundsstämman finns på vår hemsida: www.s-d-u.se

Ny sajt om sex, hälsa och relationer

UMO.se heter en ny ungdomsmottagning på nätet, som är till för alla i åldrarna 13-25 år. SDU har tillsammans med många andra ungdomsorganisationer varit delaktig i projektet.

Projektet startades sommaren 2007 av Sjukvårdsrådgivningen med pengar från regeringen. Man ville ta fram en nytänkande och tillgänglig webbsajt där unga enkelt kan surfa in och få sina frågor besvarade.

Det skulle bli en sajt där man kan få all slags information kring sex, hälsa och relationer, tänkte vi. Du kan hitta information om kroppen, könssjukdomar, ätstörningar, ångest, tobak och alkohol. Det var en första version av UMO.se som invigdes den 18 november i år.

Du kan bl.a. annat fråga anonymt och få ett personligt svar inom 7 dagar av UMO:s stab, bestående av verksamma läkare, dietister, psykologer, gynekologer, barnmorskor, sjuksköterskor och kuratorer. Dock ersätter inte UMO.se den fysiska ungdomsmottagningen, utan det ska ses som en komplettering där unga får råd och stöd.

Ur tillgänglighetsaspekt vill man utöka delar av informationsmaterialet till fler språk, och har ambitionen att göra det inom snar framtid. SDU kommer att följa upp utvecklingen och se till att UMO.se också blir tillgänglig för teckenspråkiga unga.

KRISTOFER CARLSSON

Lycka till, Ida!

Henrik Sundqvist och Sven-Emil Karmgård avtackade Ida Karlsson för hennes tid som ombudsman.

smått & gott

Nordiskt seminarium för ungdomar 2009

Dövas Nordiska Ungdomsråd (DNUR) planerar att ha ett nordiskt seminarium,

"Ett gränsfritt Norden", den 19-22 mars 2009 i Finland.

Mer information om Nordiska seminariet finns på vår hemsida: www.s-d-u.se

Sommarläger 2009

- Ridläger för 9-17 år i Lockenil, Örebro, 19-27 juli
 - Nordiskt barnläger för 7-12 år, Malmåsen, Finland, 29 juni-4 juli
 - WFD Junior Youth Camp för 13-17 år, Liptovsky Mikulas, Slovakien, den 7-20 juli
 - Europeiskt juniorläger för 13-17 år, Malmåsen, Finland, 3-10 augusti
- Personalutbildning: Vilsta Sporthotell, Eskilstuna, 8-10 maj
- Mer information om SDU:s sommarläger 2009 finns på vår hemsida: www.s-d-u.se

Där kan du även anmäla dig till läger eller söka lägerjobb.

SDU:s styrelse
önskar er en riktigt
God Jul
och ett
Gott Nytt År!

Gunnar Tholhage, en av föreningens trotjänare, fick blommor. På julaften fyller han 95 år.

Tyst Teater uppträdde. Gäst i "heta stolen" var Karina Johansson.

Från jubileumsbanketten på lördagen.

100-årsjubileum i Norrköping – en oförglömlig fest

Firandet började med pub-afton i dövas lokal på fredagskvällen.

Dövas Förening i Norrköping firade den 25 oktober 2008 sitt 100-årsjubileum. På fredagskvällen kom ett 50-tal gäster till dövas lokal, där vi titade på foton och hade trevligt.

På lördagen visades en föreställning av Tyst Teater, som sågs av 170 personer. Som jubileumsgåva bjöd Norrköpings kommun på välkomstdrink med snittar.

Det kom även många tillresta gäster, berättar föreningens kassör Anders Johansson. På kvällen hölls bankett i festlokalen för 120 personer, med bl.a. lax, oxfilé och glasstårta med fyrverkeri. Föreningens ordförande Hans Hänninen såg lättad ut när alla gäster anlände till festlokalen. Ståupp-komikern Arne Lundquist underhöll, och Vega Ranstam sjöng på teckenspråk.

Under dagen blev vi uppvaktade av bl.a. kommunalrådet Kerstin Hildebrand (v). Norrköping är en av de äldsta dövföreningarna, och SDR:s vice ordf. Yvonne Modig gratulerade med blommor och penninggåva. Vi uppvaktades också av Östergötlands Dövas Länsförbunds ordf. Anders Johansson, Döv-historiska sällskapets ordf. Tomas Hedberg, DF Linköpings ordf. Eva Swärd, DF Katrineholms ordf. Irene Kindborg och Frälsningsarméns Rakel Hading, som själv fick blommor av oss för sitt mångåriga stöd till föreningen. Blommor fick också föreningens trotjänare, bl.a. Gunnar Tholhage.

God mat, god stämning och många fina blommor och penninggåvor – jubileumsfesten blev en succé som sent ska glömmas.

JUBILEUMSKOMMITTEN

Anställda tolkar sägs upp

■ Göteborgs universitet (GU) kommer enligt uppgift till DT att förändra verksamheten som rör döva och hörselskadade studenter i behov av teckenspråkstolkar. GU har haft fast anställda tolkar, som kunnat erbjuda god tolkservice till döva och hörselskadade studenter.

Nu finns 10 fast anställda tolkar på studentavdelningen vid GU, men från januari 2009 kommer de att sägas upp. När studenter i behov av tolk söker till GU ska tolkar istället köpas in per timme. Förändringen kommer sannolikt att påverka kvaliteten och tillgängligheten på tolkservicen negativt, befarar studenterna.

ANNONS

VT8882

Bildtelefoni när den är som bäst

Med Visiontechs bildtelefon VT8882 kan du lika enkelt som med en vanlig telefon nå dina nära och kära med bild, ljud och text* var de än befinner sig i världen. Ingen samtalstaxa tillkommer. Allt i ett lösning som **inte** kräver en dator. Allt du behöver ha är bredbandsuppkoppling, elektricitet och en VT8882.

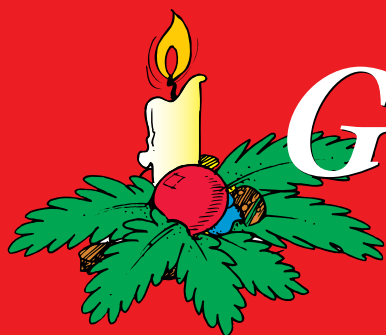
Total kommunikationslösning för döva och hörselskadade.

- Bra ljud och bildkvalitet
- *Textmeddelanden till andra VT8882 användare
- Uttag för varseblivning
- Godkänd av HI

Vill du veta mer om hur du ansöker om en VT8882 som ett hjälpmedel gå in på vår hemsida:

www.vt8882.se

Amiralsgatan 20 | 211 55 Malmö | Taltel : 040-661 41 80 | Fax : 040-661 41 88
Mobil/sms/3G : 0701 44 33 77 | E-mail : mail@visiontech.se

God Jul Gott Nytt År

*Istället för att skicka
julkort, lämnar vi bidrag
till SDR:s internationella
fond, som stödjer
biståndssamarbetet*

www.sdrf.se sdr@sdrf.se

En riktigt god jul
och ett gott nytt år

önskar vi som jobbar på Iris Hadar er alla.

www.iris.se/dov

Tolkcentralen

UPPSALA

018-611 67 34

Text tel 018-55 62 00

Tolkcentralen i Stockholm

Tel. 08-406 73 00

Texttel. 08-406 73 10

HEDEMORA TRYCK AB

Istället för att skicka julkort,
lämnar vi bidrag till SDR:s
internationella fond, som
stödjer biståndssamarbetet.

Västerviks Folkhögskola

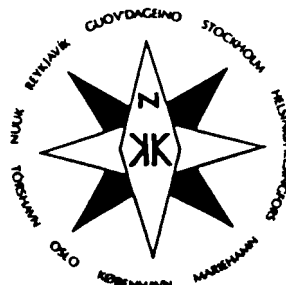
www.sdrf.se/vv/

SVENSKA
BIBEL
SÄLLSKAPET

Svenska Bibelsällskapet,
Box 1235, 751 42 Uppsala
www.bibelbutiken.se

Tfn 018-18 63 30 • Fax 018-18 63 31
butik@bibeln.se

Nordiska Folkhögskolan i Kungälv
www.nordiska.fhsk.se

*Från oss alla till er alla
önskar vi en riktigt god jul och gott nytt år*

Annette

Ann

Anna

Annaklara

Camilla

Carina

Catharina

Cecilia

Emma

Gunvor

Jana

Jenny

Jessica

Jonas

Karolina

Katarina

Kerstin

Kristina

Lena

Lisa

Lisbet

Lovisa

Majvor

Malin

Marie

Mio

Niklas

Priscilla

Sofia

Sasanna

AB Stockholmstolkarna